Dirección Xeral de Formación Profesional
Rede de Conservatorios Profesionais de Música e Danza de Galicia

Modelo MD85PRO01

Programación

Centro: CMUS PROFESIONAL DE SANTIAGO DE COMPOSTELA

Materia/disciplina: VIOLA

Curso: 2026 - 2027

Índice

Introdución....4
Metodoloxía....5
Atención á diversidade....6
Temas transversais....7
Educación en valores....8
Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC)....8
Actividades culturais e de promoción das ensinanzas....8
Secuenciación do curso....10
Curso: 1º GRAO ELEMENTAL....10
Obxectivos....10
Contidos....10
Avaliación....11
Medidas de recuperación....15
Recursos didácticos....16
Curso: 2º GRAO ELEMENTAL....18
Obxectivos....18
Contidos....18
Avaliación....19
Medidas de recuperación....23
Recursos didácticos....25
Curso: 3º GRAO ELEMENTAL....27
Obxectivos....27
Contidos....27
Avaliación....28
Medidas de recuperación....32
Recursos didácticos....34
Curso: 4º GRAO ELEMENTAL....35
Obxectivos....35
Contidos....35
Avaliación....36
Medidas de recuperación....40
Recursos didácticos....42
Curso: 1º GRAO PROFESIONAL....42
Obxectivos....42
Contidos....43
Avaliación....44
Medidas de recuperación....48
Recursos didácticos....49
Curso: 2º GRAO PROFESIONAL....51
Obxectivos....51
Contidos....51
Avaliación....52
Medidas de recuperación....56

Recursos didácticos....58
Curso: 3º GRAO PROFESIONAL....59
Obxectivos....59
Contidos....59
Avaliación....61
Medidas de recuperación....65
Recursos didácticos....66
Curso: 4º GRAO PROFESIONAL....68
Obxectivos....68
Contidos....68
Avaliación....70
Medidas de recuperación....74
Recursos didácticos....75
Curso: 5º GRAO PROFESIONAL....77
Obxectivos....77
Contidos....77
Avaliación....79
Medidas de recuperación....83
Recursos didácticos....84
Curso: 6º GRAO PROFESIONAL....86
Obxectivos....86
Contidos....86
Avaliación....88
Medidas de recuperación....92
Recursos didácticos....94
Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica....96
Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento....96
ANEXOS....97
Probas de acceso 1º de grao profesional....97
Probas de acceso a outros cursos....99
Probas de acceso a 2º, 3º ou 4º de grao elemental....99
Probas de acceso a 2º, 3º, 4º, 5º ou 6º curso do Grao Profesional....100
Criterios para a obtención dos premios fin de grao....102
Rúbrica de avaliación continua (avaliacións trimestrais)....102
Rúbrica de avaliación puntual (para o caso en que a avaliación continua non sexa posible, para a avaliación extraordinaria e para a ampliación de matrícula)....106
Rúbrica de avaliación para as probas de acceso a calquera curso de Grao Profesional 108
Rúbrica de avaliación para as probas de acceso a calquera curso de Grao Elemental..109

Introdución

Esta programación didáctica ten como principal finalidade a de adaptar e concretar os Obxectivos Xerais de Grao Elemental e Grao Profesional, así como os específicos da materia de viola, propostos pola administración aos diferentes cursos destas ensinanzas, tendo moi presentes as características propias do centro onde se levará á práctica, así como do ámbito xeográfico, sociolóxico e cultural onde este se enmarca. Para iso indícanse en cada un dos cursos unha relación de contidos, recursos e criterios de avaliación, ademais dunhas pautas en canto á súa secuenciación temporal orientadas á consecución dos obxectivos propostos, e os criterios e ferramentas para a súa avaliación.

- Marco legal

A normativa e os documentos legais que regulan as ensinanzas de música en Galicia e que se tiveron en conta para a elaboración desta programación didáctica pódense consultar na web da Consellería de Educación edu.xunta.gal. Enlace: Normativa das ensinanzas de música

- Plans de reforzo

Coa finalidade de traballar na mellora das posibles carencias e dificultades do alumnado que así o precise, o profesorado disporá, cando sexa posible, dun tempo dedicado a actividades de reforzo dentro do seu horario. Nestes casos informarase ás familias e o profesorado recollerá no caderno de aula tanto as carencias detectadas, os contidos que se abordarán, como as ferramentas empregadas dentro da aula de reforzo.

Metodoloxía

Con carácter xeral primaranse os máis produtivos, como son a resolución de problemas por parte do alumnado ou o descubrimento guiado, nos que se busca unha maior implicación do mesmo no proceso de ensinanza-aprendizaxe. Os estilos máis directivos, como a asignación de tarefas, tamén serán utilizados en función da área tratada, a natureza dos contidos, a dificultade dos mesmos e o grao de consecución dos obxectivos relacionados.

Procurarase, se fose necesario, que cada alumno e alumna tomase conciencia da importancia das tarefas recomendadas para a súa realización na casa, xa que se fai imprescindible para a súa correcta evolución dentro das ensinanzas musicais.

Do mesmo xeito, reforzarase en todo momento a motivación do alumnado, o que facilitará a mellora do seu rendemento e a adquisición duns correctos hábitos de estudo, entre outros aspectos.

- Principios metodolóxicos xerais:

Actividade e participación: daremos ao alumnado un papel activo na súa aprendizaxe (investigación, descubrimento guiado, resolución de problemas), a dos seus compañeiros e compañeiras (ensinanza mutua, traballo en grupos cooperativos) e a avaliación dos mesmos (autoavaliación e coavaliación).

Motivación e autoestima: no comezo e final das sesións procuraremos realizar unha explicación ou reflexión que leve ao alumnado a unha maior implicación no proceso de ensinanza-aprendizaxe. Reforzaremos positivamente as actitudes e execucións correctas, orientaremos as que non o sexan mediante distintos mecanismos de realimentación nos que poidan apreciar a súa mellora, desenvolvendo así a súa autoestima.

Aprendizaxe significativa: de acordo coa concepción construtivista da aprendizaxe partiremos dos coñecementos previos sobre os contidos da materia (avaliación inicial) e as relacións entre eles e os doutras materias (interdisciplinariedade), téndoos en conta á hora de trazar un camiño (temporalización) e unhas estratexias apropiadas co fin de acadar os obxectivos previstos.

Principios de globalización: o tratamento dos contidos obxecto da aprendizaxe estruturarase de forma interrelacionada dentro de cada curso e entre os diferentes cursos (tratamento en espiral dos contidos) afondando no seu desenvolvemento respecto aos cursos precedentes e respectando así a evolución do alumnado e a súa aprendizaxe.

Personalización e atención á diversidade: para o deseño desta PD tívose en conta a heteroxeneidade do alumnado de cada grupo – clase. Nesta mesma liña, adaptarase a actuación docente en función dos diferentes ritmos de traballo e aprendizaxe do alumnado (traballos por grupos de nivel, actividades de reforzo

desenvolvidas en paralelo á sesión tipo, actividades de ampliación, uso de estratexias analíticas).

Interacción: fomentarase a interacción positiva entre todos os participantes do proceso de aprendizaxe: alumnado – alumnado (traballo en grupo, ensinanza mutua, coavaliación), alumnado – profesorado (debate, descubrimento guiado, análise de resultados, reflexións, reforzos) e procuraremos a implicación das familias no proceso educativo (acción titorial).

- Principios metodolóxicos específicos da materia:

Aprendizaxe como modelo de construción social: nel deben intervir non só o alumnado e profesorado, senón tamén as súas familias, polo que se favorecerá a súa implicación no proceso de aprendizaxe.

Papel activo e participación: o alumnado debe ter un papel activo na súa aprendizaxe, guiado polo profesor, sen deixar de lado o esforzo individual. Fomentarase a súa implicación na resolución de problemas. A práctica individual do instrumento debe estar equilibrada mediante o uso de estratexias de ensino grupal e traballo colaborativo, que fomenten a creatividade e motivación do alumno. Para tal fin, o alumnado de corda ten a opción de recibir clases colectivas de instrumento durante os primeiros cursos de grao elemental.

Motivación e autoestima: Reforzar positivamente as actitudes e execucións correctas, e explicando construtivamente as prácticas erróneas. O docente debe ser un facilitador do proceso de motivación do alumno, sen esquecer que o fomento da curiosidade, a determinación e a perseveranza acrecentan a autoestima e motivación do alumnado.

Aprendizaxe significativa: partir dos coñecementos previos da materia para trazar estratexias apropiadas co fin de acadar os obxectivos previstos ou reforzar as debilidades.

Personalización e atención á diversidade: adaptación da actuación docente aos distintos ritmos de traballo e aprendizaxe do alumnado, tendo en conta dificultades puntuais ou persoais de cada un, fomentando actividades de reforzo e atención especial aos alumnos con maiores dificultades.

Atención á diversidade

As medidas que se levarán a cabo para a atención á diversidade atópanse detalladas no Plan de atención á diversidade do centro, dispoñible na súa páxina web. Enlace: conservatoriosantiago.gal/o-centro/documentos

Temas transversais

Os contidos transversais son esencialmente actitudinais, responden a problemas e realidades directamente relacionados coa vida cotiá de actualidade no ámbito social e que pola súa transcendencia demandan un tratamento educativo. Tomando como referencia o Decreto que establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia establécense os seguintes elementos transversais:

- A comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e da comunicación, o emprendemento e a educación cívica e constitucional traballaranse en todas as materias, sen prexuízo do seu tratamento específico nalgunhas das materias de cada etapa.
- Fomentarase o desenvolvemento da igualdade efectiva entre homes e mulleres, a prevención da violencia de xénero ou contra persoas con discapacidade, e os valores inherentes ao principio de igualdade de trato e non discriminación por calquera condición ou circunstancia persoal ou social.
- Promoverase a aprendizaxe da prevención e resolución pacífica de conflitos en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social, así como dos valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto aos dereitos humanos, o respecto por igual aos homes e ás mulleres, e ás persoas con discapacidade, e o rexeitamento da violencia terrorista, a pluralidade, o respecto ao Estado de dereito, o respecto e a consideración ás vítimas do terrorismo, e a prevención do terrorismo e de calquera tipo de violencia.
- Evitaranse os comportamentos e os contidos sexistas e os estereotipos que supoñan discriminación por razón da orientación sexual ou da identidade de xénero, favorecendo a visibilidade da realidade homosexual, bisexual, transexual, transxénero e intersexual.
- Fomentarase a participación do alumnado en actividades que lle permitan afianzar o espírito emprendedor e a iniciativa empresarial a partir de aptitudes como a creatividade, a autonomía, a iniciativa, o traballo en equipo, a confianza nun mesmo e o sentido crítico.
- No ámbito da educación e a seguridade viaria, promoveranse accións para a mellora da convivencia e a prevención dos accidentes de tráfico, coa finalidade de que o alumnado coñeza os seus dereitos e deberes como usuarios/as das vías, en calidade de peóns, viaxeiros/as e condutores/as de bicicletas ou vehículos a motor, respecten as normas e os sinais, e se favoreza a convivencia, a tolerancia, a prudencia, o autocontrol, o diálogo e a empatía con actuacións adecuadas tendentes a evitar os accidentes de tráfico e as súas secuelas.

Educación en valores

A clase individual de instrumento permite que a relación profesor-alumnado sexa directa, o cal aumenta en certo sentido a influencia do primeiro sobre o segundo. Será importante a supervisión constante do comportamento do alumnado en temas tales como a igualdade de xénero, tolerancia coas diferencias, respecto cara aos compañeiros, comportamento cívico e sensibilidade cara á cultura en xeral.

Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC)

A aplicación da tecnoloxía da información e comunicación (TIC) e as Novas Tecnoloxías levounos a unha nova revolución, permitindo un crecemento enorme, evolución e perfeccionamento do proceso creativo musical. Non obstante, faise necesario regulalas e, seguindo a normativa do noso centro, establecemos o seguinte regulamento:

- Non se permite o uso de teléfonos móbiles, así como calquera outro dispositivo electrónico equiparable, dentro das aulas, agás nos casos en que o profesor ou profesora o autorice e sexa con fins didácticos.
- Non se permite o uso na aula ou fóra dela de ningún programa ou aplicación informática que recompile ou faga uso de calquera dato do alumnado (datos persoais, datos de avaliación e seguimento) agás CENTROSNET, e as súas aplicacións para dispositivos móbiles, ou calquera outro establecido e/ou autorizado pola consellería.
- Poderanse utilizar outros programas ou aplicacións informáticas que non recompilen nin fagan uso de calquera dato do alumnado (metrónomo, afinador, etc.).
- Para o uso de calquera outro programa ou aplicación informática do que non se faga mención na programación didáctica correspondente ou recompile ou faga uso dalgún dato de carácter persoal ou referente ao seguimento ou avaliación do alumnado, deberase pedir autorización expresa a cada alumno ou alumna, ou aos seus titores legais, de ser o caso.
- No caso de que o profesorado ou o alumnado precisen facer uso do móbil ou de calquera outro dispositivo electrónico semellante nas aulas por algún motivo de forza maior e xustificable, deberá pedirse autorización á Dirección do Centro.

Actividades culturais e de promoción das ensinanzas

Fomentarase a asistencia do alumnado a concertos, cursos, clases de reforzo, conferencias, etc. que xurdan tanto dentro coma fóra do

centro, sobre todo das relacionadas ou que poidan ser de interese para a materia.

Así mesmo intentarase, na medida do posible, participar nas actividades organizadas polo Centro, tanto audicións ou concertos públicos coma calquera outra actividade de promoción das ensinanzas que poida ser de proveito para o alumnado.

En calquera caso as actividades complementarias e extraescolares que organice o Centro, ou nas que participe activamente, relacionadas ou non con esta materia, serán definidas ao comezo de cada curso dentro do Programa de Actividades Culturais e de Promoción das Ensinanzas.

O profesorado de corda programa cada curso unha serie de actividades como: audicións técnicas, audicións de repertorio, grupais, recitais en espazos fóra do centro (por ex. o recital Música nas cordas no Paraninfo da USC), cursiños de instrumento, de técnica Alexander ou de ergonomía, conferencias, obradoiros de lutería, etc.

Secuenciación do curso

Esta materia impártese en todos os cursos do Grao Elemental (de 1º a 4º) e do Grao Profesional (1º ata 6º).

Curso: 1º GRAO ELEMENTAL

Obxectivos

- 1. Asimilar os principios elementais da colocación da viola e da toma do arco.
- 2. Conseguir unha posición cómoda e correcta do instrumento e un equilibrio corporal nos movementos máis básicos.
- 3. Saber distinguir as divisións básicas do arco e distribuílo de forma correcta. Coñecer o detaché, o martelé e staccato.
- 4. Colocar correctamente a man esquerda e articular ben os dedos na 1ª posición, sendo capaces de mover a man ao longo do diapasón con liberdade como exercicio preparatorio para os futuros cambios de posición. Executar harmónicos naturais.
- 5. Facer pizzicatos coas dúas mans.
- 6. Coñecer as escalas de Do M, Re M e Sol M nunha oitava e os seus arpexos, e tocalas con bo son e afinación.
- 7. Tocar pezas sinxelas (en pizzicato e despois con arco) obtendo un son homoxéneo e controlado.
- 8. Memorizar fragmentos e pezas simples.
- 9. Coñecer as partes elementais da viola e do arco e a súa morfoloxía.
- 10. Coñecer os principios básicos do estudo e aplicalos á práctica diaria.
- 11. Iniciar a lectura na clave de Do en 3ª liña.

Contidos

- 1. Posición da viola. Toma do arco. Fundamentos do equilibrio.
- 2. Fundamentos do equilibrio corporal.
- 3. Divisións elementais do arco: metades, terzos, arco enteiro. Notas ligadas. Detaché, martelé e staccato.
- 4. Colocación da man esquerda. Traballo da articulación dos 4 dedos e realización de harmónicos naturais.
- 5. Pizzicatos coas dúas mans.
- 6. Escalas e arpexos: Do M, Sol M e Re M nunha oitava.
- 7. Interpretación de pequenas pezas nas tonalidades citadas, con movementos básicos de arco libres de tensións, e con afinación, ritmo e calidade de son correctos.
- 8. Memorización de fragmentos e pezas simples.

- 9. A viola: Coñecemento xeral do instrumento e do arco: as súas partes, características acústicas e mantemento.
- 10. Principios básicos do aproveitamento do estudo.
- 11. Iniciación á lectura na clave de Do en 3ª liña.

Temporalización e secuenciación dos contidos:

- 1º trimestre: A viola: Coñecemento xeral do instrumento e do arco: as súas partes, características acústicas e mantemento. Posición da viola. Toma do arco. Fundamentos do equilibrio. Fundamentos do equilibrio corporal. Iniciación ao martelé e detaché. Colocación da man esquerda. Fundamentos. Pizzicatos coas dúas mans. Preparación á escala de Re M nunha oitava. Interpretación de pequenas pezas en cordas ao aire, pizzicato e cos tres primeiros dedos. Memorización de fragmentos e pezas simples. Iniciación á lectura na clave de Do en 3ª liña. Principios básicos do aproveitamento do estudo.

- 2º trimestre: Afondamento dos contidos iniciados no primeiro trimestre: posición da viola, toma do arco, desenvolvemento do martelé e detaché, colocación da man esquerda, pizzicatos coas dúas mans, continuación á lectura na clave de Do en 3ª liña. Escalas e arpexos nunha oitava de Re M e Sol M. Afondamento da articulación dos tres primeiros dedos e iniciación ao 4º dedo. Iniciación aos harmónicos naturais. Interpretación de pequenas pezas nas tonalidades citadas de memoria.

- 3º Trimestre: divisións elementais do arco: metades e arco enteiro, perfeccionamento do detaché, martelé e iniciación ao legato e staccato. Escalas e arpexos de Re M, Sol M e Do M. Afondamento da articulación dos 4 dedos. Continuación do traballo cos harmónicos naturais. Interpretación de pequenas pezas de memoria nas tonalidades citadas, con boa afinación e calidade de son.

Avaliación

A avaliación terá carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Dita avaliación será en todo caso obxectiva, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, transparente, xa que será resultado da aplicación dos criterios de avaliación e cualificación contidos nesta programación didáctica, e accesible, dado que esta programación estará publicada na web do centro e o alumnado e as familias poderán consultar toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo do proceso de ensinanza – aprendizaxe.

Criterios de avaliación

- 1. Ter unha postura correcta do corpo, da viola, e do arco. *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE.*
- 2. Manter unha posición equilibrada do corpo fronte ao instrumento, libre de tensións, que favoreza os movementos de coordinación entre ambos brazos, e lle permita tocar con comodidade, seguridade e relaxación. *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE.*
- 3. Distribuír axeitadamente o arco en metades (metade superior e metade inferior), centro e todo o arco, realizando diferentes ritmos en cordas ao aire, combinando os golpes de arco detaché, martelé e staccato. *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE.*
- 4. Asimilar conceptos técnicos da man esquerda (articulación). *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE.*
- 5. Executar axeitadamente pizzicatos coa man dereita e coa man esquerda.
- 6. Interpretar axeitadamente as escalas de Do M, Re M e Sol M con diferentes golpes de arco: detaché, martelé, legato e staccato. *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE.*
- 7. Interpretar as pezas programadas para o curso (vid. Listado de pezas recomendadas) con boa afinación, distribución do arco, homoxeneidade do son e fraseo correctos. *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE.*
- 8. Executar estudos ou pezas curtas de memoria. Participar nas audicións programadas. *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE.*
- 9. Coñecer de forma xeral o instrumento e o arco, as súas partes e o seu mantemento.
- 10. Mostrar nas clases capacidade de aprendizaxe progresiva e bos hábitos de estudo.
- 11. Demostrar coñecementos na lectura da clave de Do en terceira.

Mínimos esixibles

Para acadar unha cualificación positiva na materia é necesario:

a) Superar os criterios de avaliación indicados como mínimos esixibles no apartado anterior. Consideraranse como superados cada un destes criterios cando na rúbrica de avaliación correspondente se acade o valor indicado como mínimo esixible.

b) Obter unha puntuación igual ou superior a 5 puntos sobre 10 na aplicación de todos os criterios de avaliación do curso, aplicación que se fará mediante a rúbrica correspondente (ver anexos).

c) Repertorio:

-1º trimestre:

- Correcta colocación do instrumento e do arco.

◦ Interpretación en cordas ao aire de ritmos básicos aplicando correctamente detaché e martelé. Escala de Re maior con golpes de arco básicos (detaché e martelé)

◦ Tres pezas co primeiro patrón de dedos, das cales unha debe ser interpretada de memoria.

◦ Exercicios preparatorios para Twinkle con variacións (Suzuki 1).

-2º trimestre:

◦ Correcta colocación do instrumento e do arco.

◦ Interpretación en cordas ao aire de ritmos básicos aplicando correctamente detaché e martelé.

◦ Escala e arpexos de Re maior e Sol maior con diferentes combinacións de golpes de arco (detaché e martelé)

◦ Tres pezas co primeiro patrón de dedos e incluíndo o 4º dedo, das cales unha debe ser interpretada de memoria.

◦ Un estudo (Ex.: Twinkle de S. Suzuki con variacións).

-3º trimestre:

◦ Correcta colocación do instrumento e do arco.

◦ Interpretación en cordas ao aire de ritmos aplicando correctamente detaché e martelé.

◦ Escala e arpexos de Re M e Sol M nunha oitava con diferentes combinacións de golpes de arco (detaché, martelé).

◦ Tres pezas co primeiro patrón de dedos, das cales unha debe ser interpretada de memoria.

◦ Un estudo (Ex. Moto Perpetuo de S. Suzuki con variacións).

Avaliación inicial

Nas primeiras sesións de clase realizarase unha avaliación inicial, na que se analizará o grao de consecución dos obxectivos do curso anterior, especialmente no referente a esta materia, e que permita identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa, de ser o caso.

Procedementos e ferramentas de avaliación

Con carácter xeral a avaliación do alumnado será unha avaliación continua, polo tanto, en cada unha das sesións de clase farase un seguimento do grao de consecución dos obxectivos e dos contidos abordados.

O profesorado valerase dos seguintes procedementos para a avaliación do alumnado:

- Observación directa e seguimento en cada unha das sesións de clase, tanto do grao de estudo e dominio do repertorio, coma do grao de participación e actitude fronte á materia, coma dos demais aspectos que se indiquen nos criterios de avaliación e cualificación.

- Grao de participación nas audicións ou concertos organizados na materia.
- Probas puntuais de nivel (audicións técnicas, audicións de aula...)

As ferramentas de avaliación serán as seguintes:

- **Dada a importancia da observación directa e do seguimento continuo do alumnado dentro dos procedementos de avaliación, o profesor/a levará conta destes aspectos nun caderno de seguimento do alumnado co fin de dar trazabilidade, transparencia e accesibilidade en todo momento á avaliación do alumnado.**
- **Así mesmo, a aplicación dos criterios de cualificación en cada unha das avaliacións do alumnado realizarase mediante o uso das rúbricas correspondentes.**

A **cualificación final** da materia será a media ponderada das tres cualificacións parciais axustada ás seguintes porcentaxes: 1º trimestre 30%, 2º trimestre 30% e terceiro trimestre 40%.

Considerarase que a materia está superada cando a cualificación final da mesma sexa igual ou superior a 5 puntos sobre 10.

Criterios de cualificación

- Dominio técnico e postura corporal
  30%
- Interpretación e musicalidade (mínimo esixible)
  50%
- Memoria (mínimo esixible)
  10%
- Traballo individual
  10%

A aplicación destes criterios de cualificación farase mediante a rúbrica correspondente publicada nesta programación (ver anexos).

Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Os criterios para a concesión de ampliación de matrícula están regulados nas Normas de Organización e Funcionamento do centro (NOF), á disposición da comunidade educativa na páxina web.

Para conceder a ampliación de matrícula é necesario que o alumnado teña superado todos os obxectivos sinalados para o curso que estea realizando. Ademais deberá demostrar un grao de madureza e sensibilidade acorde co curso ao que pretenda promocionar.

Para tal fin realizarase unha **proba** que consistirá na interpretación dun repertorio que incluirá polo menos as obras, escalas, exercicios e/ou estudos indicados nesta programación nos mínimos esixibles do curso avaliado.

Os **criterios de cualificación** da proba son os seguintes:

Dominio técnico e postura corporal
30%

Interpretación e musicalidade
60%

Memoria
10%

A aplicación dos criterios de cualificación farase mediante rúbrica correspondente publicada nesta programación (ver anexos).

Esta proba valorarase do 1 ao 10 sendo necesaria unha cualificación de 5 puntos para superala.

Medidas de recuperación

Procedementos de recuperación ordinarios

Para o alumnado que non supere algunha das avaliacións parciais do presente curso realizarase un plan de traballo específico establecendo as actividades de reforzo e de avaliación que se consideren necesarias en relación cos aspectos que precisen de mellora. No momento no que o alumno ou alumna domine os contidos das avaliacións parciais que tivera pendentes estas considerararanse superadas, e así se fará constar no caderno de seguimento do alumnado.

No caso do alumnado que teña a materia pendente do curso anterior realizarase un plan de traballo específico tendo en conta os puntos que necesiten dunha maior mellora, principalmente naqueles que se consideren contidos mínimos necesarios para superar o curso. No momento no que o alumno ou alumna domine os contidos do curso que tivera pendente este considerarase superado, e así se fará constar no caderno de seguimento do alumnado.

Procedementos de avaliación nos casos en que a avaliación continua non é posible

Como se indica anteriormente, o procedemento xeral de avaliación é o da avaliación continua pero, se o profesor ou profesora da materia considera que non ten os datos necesarios para avaliar o alumnado de xeito continuo por mor das faltas de asistencia reiteradas deberá convocalo para unha proba na semana de exames previa a todas as sesións de avaliación. Neste caso o alumno ou alumna será convocado para dita proba con polo menos unha semana de antelación. Será o criterio do profesor ou profesora o que determine se un alumno ou alumna non pode ser avaliado seguindo os procedementos ordinarios da avaliación continua pero, en todo caso o número de ausencias do alumno ou alumna deberá ser superior ao 50% das sesións de clase do trimestre.

Dita proba consistirá na interpretación dun repertorio que incluirá polo menos as obras, escalas, exercicios e/ou estudos indicados nesta programación nos mínimos esixibles do curso avaliado.

Os criterios de cualificación da proba son os seguintes:

Dominio técnico e postura corporal
30%

Interpretación e musicalidade
60%

Memoria
10%

A aplicación dos criterios de cualificación farase mediante rúbrica correspondente (ver anexos).

A non asistencia á proba será cualificada coa nota mínima (1) na sesión de avaliación correspondente.

Proba extraordinaria de avaliación (para materias con cualificación negativa)

Aquel alumnado que non superase a materia na convocatoria ordinaria do curso disporá dunha proba extraordinaria para a recuperación da mesma (no mes de xuño). Nela deberá demostrar o dominio sobre os contidos do curso correspondente para poder aprobar a materia.

A proba consistirá na interpretación dun repertorio que incluirá polo menos as obras, escalas, exercicios e/ou estudos indicados nesta programación nos mínimos esixibles do curso avaliado.

Os criterios de cualificación da proba son os seguintes:

Dominio técnico e postura corporal
30%

Interpretación e musicalidade
60%

Memoria
10%

A aplicación dos criterios de cualificación farase mediante rúbrica correspondente (ver anexos).

Para a realización desta proba o profesorado da materia poderá requirir unicamente os exercicios e repertorio que considere non dominados durante o curso e así o fará constar no informe de avaliación negativa correspondente. En caso contrario o alumnado deberá presentar para a proba todo o repertorio e exercicios indicados para o curso.

Recursos didácticos

- Escalas e arpexos:
- - Toledo, A.: Método de Escalas e arpexos.
- - Viola scales and arpeggios (Book I). ABRSM.
-
- Métodos e estudos
- - Anderson, G. e Frost, R.: All for Strings
- - Cohen, Mary: Superstudies for viola, vol. 1.
- - Volmer, B.: Bratschenschule, vol. 1.
- - Mateu, E.: Iniciación á viola. Real Musical.
- - Applebaum: String Builder, vol. 1
- - Rolland, P.: Young Strings in Action, vol. 1, Tunes and Exercises for String Players.
- - Kinsey, H: Easy Progressive Studies (Set I). ABRSM.

- - Kinsey, H: Elementary Progressive Studies (Set I). ABRSM.
- - Woof, R.: Fifty Elementary Studies. ABRSM.
- - Carse, A.: Viola School of Progressive Studies. Stainer & Bell.
- - Garlej & Gonzalez: Método de viola. Vol I. Henry Lemoine
-
- Pezas:
- - Alfaras: Stradivari, vol. 1
- - Colledge: Stepping Stones, Waggon Wheels
- - Suzuki: Vol. 1
- - Stanley Fletcher: New Tunes for Strings vol. 1.
- - E. Elgar.: Six Easy Pieces for Viola.
- - Barber: Solos for Young Violists vol. 1 (primeiras pezas)
- - Nelson, S.: Piece by Piece 1, Tetratunes, Right from the start, Two in one, Pares, Tunes you know 1, Threes, Fours, etc.

Curso: 2º GRAO ELEMENTAL

Obxectivos

- 1. Afondar nos principios elementais da colocación da viola e da toma do arco.
- 2. Conseguir unha posición cómoda e correcta do instrumento, máis afianzada e con maior naturalidade, e un equilibrio corporal nos movementos.
- 3. Conseguir unha boa distribución do arco en metades, terzos, cuartos e arco enteiro, combinado co ligado de dúas, tres ou máis notas. Empregar con solvencia o detaché, martelé, legato e staccato en distintas partes do arco. Realizar cambios de corda máis rápidos e fluídos e iniciar a práctica do arco Viotti.
- 4. Ampliar o rexistro a 2 oitavas nas escalas básicas e comezar o estudo das escalas menores, perfeccionando a sonoridade e a afinación.
- 5. Colocar correctamente a man esquerda e articular ben os dedos na 1ª posición, sendo capaces de mover a man ao longo do diapasón con liberdade, como exercicio preparatorio para os futuros cambios de posición e vibrato.
- 6. Iniciar exercicios e pequenas pezas de dobres cordas sinxelas.
- 7. Iniciar a aprendizaxe dos cambios de posición, primeiro facendo uso das cordas ao aire e dos harmónicos naturais. Interpretar noutras tonalidades e posicións melodías xa coñecidas polo alumno.
- 8. Tocar pezas e estudos de nivel axeitado aos obxectivos e contidos do curso.
- 9. Iniciarse na comprensión das estruturas musicais máis sinxelas.
- 10. Memorizar pezas e estudos axeitados ao nivel.
- 11. Iniciar a aprendizaxe dos recursos para a improvisación e a lectura a primeira vista
- 12. Avanzar no dominio da lectura en clave de Do en 3ª.
- 13. Coñecer os principios básicos do estudo e aplicalos á práctica diaria.

Contidos

- 1. Posición correcta do corpo co instrumento e boa suxeición do arco.
- 2. Posición corporal equilibrada e natural. A sincronización das dúas mans.
- 3. Distribución do arco en metades, terzos, cuartos e arco enteiro, combinado co ligado de dúas, tres ou máis notas.

Emprego do detaché, martelé, legato e staccato en distintas partes do arco. Realización de cambios de corda máis rápidos e fluídos e iniciación da práctica do arco Viotti.

- 4. Escalas de Do M, Re M, Re m en dúas oitavas e Mi m, Mi bemol M, Fa M e Sol M, nunha oitava cos seus arpexos.
- 5. Desenvolvemento do movemento perpendicular, horizontal e lateral dos dedos da man esquerda. Exercicios de mecanismos con diferentes patróns de dedos.
- 6. Exercicios e pequenas pezas de dobres cordas sinxelas.
- 7. Iniciación aos cambios de posición e afondamento dos harmónicos naturais.
- 8. Interpretación de pezas e estudos de nivel axeitado aos obxectivos e contidos do curso.
- 9. As estruturas formais das cancións populares: ABA, ABCA, ABACA, etc.
- 10. Adestramento permanente e progresivo da memoria con diferentes estudos e obras do repertorio.
- 11. Improvisación e lectura a primeira vista.
- 12. Lectura en clave de Do en 3ª.
- 13. Como estudar: a organización do traballo na casa.

Temporalización e secuenciación dos contidos:

- 1º trimestre: Como estudar: a organización do traballo na casa. Posición correcta do corpo co instrumento e boa suxeición do arco. Continuación do traballo dos golpes de arco básicos: martelé, detaché, staccato, legato. Os cambios de corda e o legato, combinacións sinxelas. Repaso das escalas do curso anterior (Do m en dúas oitavas, Sol M e Re M nunha oitava). Ritmo e sincronización das dúas mans. Mecanismos empregando os dous primeiros patróns de dedos. Estudos e pezas.

- 2º trimestre: Formación do son: homoxeneidade, sonoridade e afinación; o peso e a velocidade do arco. Escalas de Do M, Re M, en dúas oitavas, e escalas de Do m, Re m, Mi M, Mi b M nunha oitava, con diferentes golpes de arco. Traballo de harmónicos. Mecanismos empregando os tres primeiros patróns de dedos. Estudos e pezas. As estruturas formais das cancións populares: ABA, ABCA, etc.

- 3º Trimestre: Escalas de Re m, Mi b M, Fa M e Sol M en dúas oitavas. Inicio do traballo dos cambios de posición e do "arco de Viotti" e mellora dos golpes de arco traballados. Traballo de estudos. Interpretación de pezas e estudos nas tonalidades citadas, con movementos básicos de arco libres de tensións, e con afinación, ritmo e calidade de son correctos.

Avaliación

A avaliación terá carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Dita avaliación será en todo caso obxectiva, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, transparente, xa que será resultado da aplicación dos criterios de avaliación e cualificación contidos nesta programación didáctica, e accesible, dado que esta programación estará publicada na web do centro e o alumnado e as familias poderán consultar toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo do proceso de ensinanza – aprendizaxe.

Criterios de avaliación

- 1. Colocar axeitadamente o instrumento e tomar o arco de xeito correcto. *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE.*
- 2. Manter unha posición equilibrada do corpo para lograr un son homoxéneo, unha correcta afinación e unha axeitada sincronización das dúas mans. *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE.*
- 3. Distribuír axeitadamente o arco en metades, terzos, cuartos e arco enteiro, combinado co ligado de dúas, tres ou máis notas e empregar con solvencia o detaché, martelé, legato e staccato en distintas partes do arco. *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE.*
- 4. Tocar as escalas mencionadas nos contidos cos seus correspondentes arpexos, con distintos golpes de arco e ritmos aire. *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE.*
- 5. Realizar correctamente mecanismos con diferentes patróns de dedos da man esquerda. *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE.*
- 6. Tocar dobres cordas en cordas ao aire ou cun dedo pisado correctamente.
- 7. Realizar cambios de posición e harmónicos correctamente.
- 8. Tocar pezas e estudos do programa (Vid. listado de pezas recomendadas) con bo son e afinación precisa. *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE.*
- 9. Amosar comprensión das formas das cancións populares: ABA, ABCA, ABACA, etc.
- 10. Memorizar pezas e estudos axeitados ao nivel, facendo uso de matices e dinámicas elementais, así como elementos básicos do fraseo. Participar nas audicións programadas. *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE.*
- 11. Iniciar a lectura a primeira vista e a improvisación.
- 12. Demostrar soltura na lectura da clave de Do en 3ª.
- 13. Mostrar nas clases capacidade de aprendizaxe progresiva e bos hábitos de estudo.

Mínimos esixibles

Para acadar unha cualificación positiva na materia é necesario:

d) Superar os criterios de avaliación indicados como mínimos esixibles no apartado anterior. Considerararanse como superados cada un destes criterios cando na rúbrica de avaliación correspondente se acade o valor indicado como mínimo esixible.

e) Obter unha puntuación igual ou superior a 5 puntos sobre 10 na aplicación de todos os criterios de avaliación do curso, aplicación que se fará mediante a rúbrica correspondente (ver anexos).

f) Repertorio:

-1º trimestre:

- Correcta colocación do instrumento e do arco.
- Interpretación en cordas ao aire e con harmónicos de ritmos básicos aplicando correctamente detaché, martelé e legato.
- Escala e arpexos de Do M en 2 oitavas e Sol e Re M nunha oitava; con diferentes combinacións de golpes de arco (detaché, martelé e legato).
- Mecanismos con diferentes patróns de dedos.
- Tres pezas co 1º e 2º patrón de dedos, das cales unha debe ser interpretada de memoria.
- Un estudo con variacións de arco.
- Unha audición técnica e unha audición pública.

-2º trimestre:

- Correcta colocación do instrumento e do arco.
- Interpretación en cordas ao aire e con harmónicos de ritmos básicos aplicando correctamente detaché, martelé e legato.
- Escalas e arpexos de Re maior en 2 oitavas e Mi maior nunha oitava con diferentes combinacións de golpes de arco (detaché, martelé e legato).
- Mecanismos con diferentes patróns de dedos.
- Tres pezas das cales unha debe ser interpretada de memoria.
- Dous estudos.
- Unha audición técnica e unha audición pública.

-3º trimestre:

- Correcta colocación do instrumento e do arco.
- Escalas e arpexos de Do M e Re M en dúas oitavas e Mib M nunha oitava, con diferentes combinacións de golpes de arco (detaché, martelé e legato).
- Tres pezas, das cales unha debe ser interpretada de memoria.
- Dous estudos.
- Unha audición técnica e outra pública.

Avaliación inicial

Nas primeiras sesións de clase realizarase unha avaliación inicial, na que se analizará o grao de consecución dos obxectivos do curso anterior, especialmente no referente a esta materia, e que permita identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa, de ser o caso.

Procedementos e ferramentas de avaliación

Con carácter xeral a avaliación do alumnado será unha avaliación continua, polo tanto, en cada unha das sesións de clase farase un seguimento do grao de consecución dos obxectivos e dos contidos abordados.

O profesorado valerase dos seguintes procedementos para a avaliación do alumnado:

- Observación directa e seguimento en cada unha das sesións de clase, tanto do grao de estudo e dominio do repertorio, coma do grao de participación e actitude fronte á materia, coma dos demais aspectos que se indiquen nos criterios de avaliación e cualificación.
- Grao de participación nas audicións ou concertos organizados na materia.
- Probas puntuais de nivel (audicións técnicas, audicións de aula...)

As ferramentas de avaliación serán as seguintes:

- **Dada a importancia da observación directa e do seguimento continuo do alumnado dentro dos procedementos de avaliación, o profesor/a levará conta destes aspectos nun caderno de seguimento do alumnado co fin de dar trazabilidade, transparencia e accesibilidade en todo momento á avaliación do alumnado.**
- **Así mesmo, a aplicación dos criterios de cualificación en cada unha das avaliacións do alumnado realizarase mediante o uso das rúbricas correspondentes.**

A **cualificación final** da materia será a media ponderada das tres cualificacións parciais axustada ás seguintes porcentaxes: 1º trimestre 30%, 2º trimestre 30% e terceiro trimestre 40%.

Considerarase que a materia está superada cando a cualificación final da mesma sexa igual ou superior a 5 puntos sobre 10.

Criterios de cualificación

- Dominio técnico e postura corporal 30%
- Interpretación e musicalidade (mínimo esixible) 50%

- Memoria (mínimo esixible)
  10%
- Traballo individual
  10%

A aplicación destes criterios de cualificación farase mediante a rúbrica correspondente publicada nesta programación (ver anexos).

Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Os criterios para a concesión de ampliación de matrícula están regulados nas Normas de Organización e Funcionamento do centro (NOF), á disposición da comunidade educativa na páxina web.

Para conceder a ampliación de matrícula é necesario que o alumnado teña superado todos os obxectivos sinalados para o curso que estea realizando. Ademais deberá demostrar un grao de madureza e sensibilidade acorde co curso ao que pretenda promocionar.

Para tal fin realizarase unha **proba** que consistirá na interpretación dun repertorio que incluirá polo menos as obras, escalas, exercicios e/ou estudos indicados nesta programación nos mínimos esixibles do curso avaliado.

Os **criterios de cualificación** da proba son os seguintes:

Dominio técnico e postura corporal
30%

Interpretación e musicalidade
60%

Memoria
10%

A aplicación dos criterios de cualificación farase mediante rúbrica correspondente publicada nesta programación (ver anexos).

Esta proba valorarase do 1 ao 10 sendo necesaria unha cualificación de 5 puntos para superala.

Medidas de recuperación

Procedementos de recuperación ordinarios

Para o alumnado que non supere algunha das avaliacións parciais do presente curso realizarase un plan de traballo específico establecendo as actividades de reforzo e de avaliación que se consideren necesarias en relación cos aspectos que precisen de mellora. No momento no que o alumno ou alumna domine os contidos das avaliacións parciais que tivera pendentes estas considerararanse superadas, e así se fará constar no caderno de seguimento do alumnado.

No caso do alumnado que teña a materia pendente do curso anterior realizarase un plan de traballo específico tendo en conta os puntos que necesiten dunha maior mellora, principalmente naqueles que se

consideren contidos mínimos necesarios para superar o curso. No momento no que o alumno ou alumna domine os contidos do curso que tivera pendente este considerarase superado, e así se fará constar no caderno de seguimento do alumnado.

Procedementos de avaliación nos casos en que a avaliación continua non é posible

Como se indica anteriormente, o procedemento xeral de avaliación é o da avaliación continua pero, se o profesor ou profesora da materia considera que non ten os datos necesarios para avaliar o alumnado de xeito continuo por mor das faltas de asistencia reiteradas deberá convocalo para unha proba na semana de exames previa a todas as sesións de avaliación. Neste caso o alumno ou alumna será convocado para dita proba con polo menos unha semana de antelación. Será o criterio do profesor ou profesora o que determine se un alumno ou alumna non pode ser avaliado seguindo os procedementos ordinarios da avaliación continua pero, en todo caso o número de ausencias do alumno ou alumna deberá ser superior ao 50% das sesións de clase do trimestre.

Dita proba consistirá na interpretación dun repertorio que incluirá polo menos as obras, escalas, exercicios e/ou estudos indicados nesta programación nos mínimos esixibles do curso avaliado.

Os criterios de cualificación da proba son os seguintes:

Dominio técnico e postura corporal
30%

Interpretación e musicalidade
60%

Memoria
10%

A aplicación dos criterios de cualificación farase mediante rúbrica correspondente (ver anexos).

A non asistencia á proba será cualificada coa nota mínima (1) na sesión de avaliación correspondente.

Proba extraordinaria de avaliación (para materias con cualificación negativa)

Aquel alumnado que non superase a materia na convocatoria ordinaria do curso disporá dunha proba extraordinaria para a recuperación da mesma (no mes de xuño). Nela deberá demostrar o dominio sobre os contidos do curso correspondente para poder aprobar a materia.

A proba consistirá na interpretación dun repertorio que incluirá polo menos as obras, escalas, exercicios e/ou estudos indicados nesta programación nos mínimos esixibles do curso avaliado.

Os criterios de cualificación da proba son os seguintes:

Dominio técnico e postura corporal
30%

Interpretación e musicalidade
60%

Memoria
10%

A aplicación dos criterios de cualificación farase mediante rúbrica correspondente (ver anexos).

Para a realización desta proba o profesorado da materia poderá requirir unicamente os exercicios e repertorio que considere non dominados durante o curso e así o fará constar no informe de avaliación negativa correspondente. En caso contrario o alumnado deberá presentar para a proba todo o repertorio e exercicios indicados para o curso.

Recursos didácticos

- Escalas e arpexos:
- ◦ Toledo, A.: Método de Escalas e arpexos.
- ◦ Viola scales and arpeggios (Book I). ABRSM.
- ◦ Mateu, E.: Escalas e arpexos. Real Musical.
- ◦ K. e D. Blackwell: Viola Time Scales. Oxford University Press.
-
- Métodos e estudos:
- - Anderson, G. e Frost, R.: All for Strings, vol. II. Cohen, Mary: Superstudies for viola, vol. 1/2
- - Volmer, B.: Bratschenschule, vol. 1/2
- - Rolland, P.: Young Strings in Action, vol. 1/2, Tunes and Exercises for String Players.
- - Kinsey, H: Easy Progressive Studies (Set II). ABRSM.
- - Kinsey, H: Elementary Progressive Studies (Set I/II). ABRSM.
- - Woof, R.: Fifty Elementary Studies. ABRSM.
- - Carse, A.: Viola School of Progressive Studies. Stainer & Bell.
- - Garlej & Gonzalez: Método de viola. Vol I/II. Henry Lemoine.
- - Collot, S.: L'École de l'alto. Études originales et progressives pour alto.
- - Hofmann, R.: Estudos op. 86. Peters.
- - Wohlfahrt: Estudos op. 45, vol. 1.
- - H. Sitt: Estudos en 1ª posición
- - Applebaum: String Builder
- - Specimen Sightreading Tests (ABRSM) Graos 1-5.
-
- Pezas:
- - Alfaras: Stradivari, vol. 2
- - Suzuki: Vol. 1 e 2.
- - Nelson, S.: Piece by Piece, Tetratunes, Right from the start, Two in one, Pares, Tunes you know, etc.
- - Colledge, K. e H.: Fast Forward.
- - Corrette, M.: Menuett. Schott VAB 39
- - Norton, C.: Microjazz for starters.
- - Classens, H.: Alto Classique. vol. A.
- - Joubert, Cl. H.: Mélusine pour alto et piano, Menuet de Largyronete pour alto et piano.
- - Rieding: Concertino.
- - Stanley Fletcher: New Tunes for Strings vol. 1/2
- - Cohen, Mary: Superpieces vol. 2.
- - K. e D. Blackwell: Viola Time Runners. Oxford University Press.

Curso: 3º GRAO ELEMENTAL

Obxectivos

- 1. Adoptar unha posición adecuada co instrumento que permita ao alumno manexar o arco con total naturalidade e que evite problemas de tensión na man esquerda.
- 2. Desenvolver a velocidade da man esquerda con exercicios para a articulación e independencia dos dedos. Iniciar a práctica do trilo.
- 3. Perfeccionar os golpes de arco xa coñecidos e inicio da aproximación do arco cara ao talón por medio da recuperación do arco. Iniciar o estudo do spiccato por medio de exercicios preparatorios. Combinar diferentes velocidades de arco e iniciar "arco de Viotti".
- 4. Desenvolver a aprendizaxe dos harmónicos.
- 5. Iniciar o estudo das dobres cordas.
- 6. Aprender a realizar cambios desde 1ª a 2ª e 3ª posición, con flexibilidade e seguridade.
- 7. Iniciar os movementos introdutorios á realización do vibrato.
- 8. Tocar escalas en dúas oitavas en 1ª posición e con cambios a 2ª e 3ª.
- 9. Aplicar uns bos hábitos de estudo na práctica diaria.
- 10. Tocar as obras e estudos do curso con boa calidade de son e afinación.
- 11. Comprender as formas básicas das pezas que interpreta o alumno.
- 12. Ler fragmentos sinxelos a primeira vista acordes ao nivel do curso.
- 13. Tocar de memoria fragmentos e pezas axeitados ao nivel.
- 14. Ler de xeito fluído na clave de Do en 3ª.

Contidos

- 1. Posición corporal equilibrada, natural e relaxada.
- 2. Aumento progresivo da velocidade da man esquerda. O trilo.
- 3. Desenvolvemento da técnica básica do arco. Perfeccionamento dos golpes de arco: detaché, legato, martelé, staccato lento, portato e "arco de Viotti" coas súas combinacións. Iniciación ao uso das dobres cordas.
- 4. Execución correcta de harmónicos.
- 5. Iniciación ao uso das dobres cordas.
- 6. Os cambios de posición.
- 7. Iniciación ao vibrato.

- 8. Escalas en dúas oitavas con cambios de posición. Escalas en posicións fixas de dúas oitavas en 1ª, 2ª e 3ª posición.
- 9. Bos hábitos de estudo na práctica diaria.
- 10. Calidade do son e boa afinación nas obras e estudos que se interpreten.
- 11. Estruturas básicas das pezas traballadas.
- 12. Lectura a primeira vista de fragmentos sinxelos acordes ao nivel.
- 13. Memorización de fragmentos e pezas axeitados ao nivel.
- 14. Lectura en clave de Do en 3ª.

Temporalización e secuenciación dos contidos:

- 1º trimestre: Desenvolvemento da técnica básica do arco. Perfeccionamento dos golpes de arco: detaché, legato, martelé, staccato, portato e "arco de Viotti". Aumento progresivo da velocidade da man esquerda. Os cambios de posición e iniciación ao vibrato (exercicios preparatorios). Escalas en dúas oitavas en 1ª, 2ª e 3ª posición. Estudos e pezas axeitadas ao nivel.
- 2º trimestre: Afondamento no perfeccionamento dos golpes de arco: detaché, legato, martelé, staccato e portato, coas súas combinacións. Obras e estudos axeitados ao nivel con uso expresivo dos matices. Traballo dos cambios de posición e aplicación nas escalas. Exercicios básicos de cromatismos. Aplicación de diferentes velocidades de arco e inicio do estudo do spiccato. Traballo do vibrato.
- 3º Trimestre: Escalas en dúas oitavas en posición fixa e con cambios de posición (de 1ª a 3ª). Dobres cordas sinxelas. Obras e estudos axeitados ao nivel con uso expresivo dos matices. Desenvolvemento do estudo do spiccato. Traballo do vibrato.

Avaliación

A avaliación terá carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Dita avaliación será en todo caso obxectiva, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, transparente, xa que será resultado da aplicación dos criterios de avaliación e cualificación contidos nesta programación didáctica, e accesible, dado que esta programación estará publicada na web do centro e o alumnado e as familias poderán consultar toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo do proceso de ensinanza – aprendizaxe.

Criterios de avaliación

- 1. Manter unha posición equilibrada do corpo, da viola, da man esquerda e do arco. *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE*.

- 2. Tocar un estudo do programa con velocidade da man esquerda con correcta articulación e independencia de dedos. Tocar trilos. *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE*
- 3. Aplicar axeitadamente os golpes de arco xa traballados (detaché, martelé, staccato, legato) e os novos (spiccato, arco Viotti). *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE*
- 4. Tocar harmónicos naturais axeitadamente tanto en estudos como nas obras do repertorio.
- 5. Interpretar con precisión estudos ou pezas con dobres cordas.
- 6. Executar cambios a 3ª e 2ª posición cunha técnica correcta. *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE PARA A 3ª POSICIÓN.*
- 7. Aplicar os movementos iniciais do vibrato.
- 8. Tocar unha escala das establecidas para o curso en 2 oitavas con cambios a 2ª e 3ª posición. *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE: ESCALA CON CAMBIO A 3ª.*
- 9. Amosar a aplicación de bos hábitos ao estudo diario.
- 10. Interpretar con bo son e correcta afinación as obras e estudos. *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE.*
- 11. Mostrar comprensión da estrutura formal das pezas interpretadas polo alumno.
- 12. Tocar a primeira vista fragmentos sinxelos. *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE*
- 13. Interpretar pezas ou estudos de memoria facendo uso dos recursos expresivos traballados (dinámicas, fraseo...). Participar nas audicións programadas. *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE.*
- 14. Demostrar fluidez na lectura en clave de Do en 3ª.

Mínimos esixibles

Para acadar unha cualificación positiva na materia é necesario:

g) Superar os criterios de avaliación indicados como mínimos esixibles no apartado anterior. Considerararanse como superados cada un destes criterios cando na rúbrica de avaliación correspondente se acade o valor indicado como mínimo esixible.

h) Obter unha puntuación igual ou superior a 5 puntos sobre 10 na aplicación de todos os criterios de avaliación do curso, aplicación que se fará mediante a rúbrica correspondente (ver anexos).

i) Repertorio:

-1º trimestre:

- Correcta colocación do instrumento e do arco.
- Interpretación en cordas ao aire e con harmónicos de ritmos básicos aplicando correctamente detaché, martelé, ligadas, arco Viotti.

◦ Dúas escalas e arpexos en 2 oitavas con diferentes combinacións de golpes de arco (detaché, martelé, legato, arco de Viotti...)

◦ Mecanismos con diferentes patróns de dedos e exercicios con cambios de posición a terceira.

◦ Tres pezas, das cales unha debe ser interpretada de memoria.

◦ Un estudo con variacións de arco.

◦ Unha audición técnica e unha audición pública.

-2º trimestre:

◦ Correcta colocación do instrumento e do arco.

◦ Interpretación en cordas ao aire e con harmónicos de ritmos básicos aplicando correctamente detaché, martelé, ligadas, spiccato.

◦ Dúas escalas e arpexos en 2 oitavas con diferentes combinacións de golpes de arco (detaché, martelé, legato, arco de Viotti, spiccato...). Unha das escalas deberá ter cambio de posición a terceira.

◦ Mecanismos con diferentes patróns de dedos e exercicios con cambios de posición a terceira.

◦ Tres pezas, das cales unha debe ser interpretada de memoria.

◦ Dous estudos. Un deles deberá ter cambios de posición a terceira.

◦ Unha audición técnica e unha audición pública.

-3º trimestre:

◦ Dúas escalas e arpexos en 2 oitavas con diferentes combinacións de golpes de arco (detaché, martelé, legato, arco de Viotti, spiccato...). Unha das escalas deberá ter cambio de posición a terceira.

◦ Mecanismos con diferentes patróns de dedos e exercicios con cambios de posición.

◦ Un Concerto ou Concertino de memoria

◦ Dous estudos. Un deles deberá ter cambios de posición.

◦ Unha audición técnica e unha audición pública.

Avaliación inicial

Nas primeiras sesións de clase realizarase unha avaliación inicial, na que se analizará o grao de consecución dos obxectivos do curso anterior, especialmente no referente a esta materia, e que permita identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa, de ser o caso.

Procedementos e ferramentas de avaliación

Con carácter xeral a avaliación do alumnado será unha avaliación continua, polo tanto, en cada unha das sesións de clase farase un seguimento do grao de consecución dos obxectivos e dos contidos abordados.

O profesorado valerase dos seguintes procedementos para a avaliación do alumnado:

- Observación directa e seguimento en cada unha das sesións de clase, tanto do grao de estudo e dominio do repertorio, coma do grao de participación e actitude fronte á materia, coma dos demais aspectos que se indiquen nos criterios de avaliación e cualificación.
- Grao de participación nas audicións ou concertos organizados na materia.
- Probas puntuais de nivel (audicións técnicas, audicións de aula...)

As ferramentas de avaliación serán as seguintes:

- **Dada a importancia da observación directa e do seguimento continuo do alumnado dentro dos procedementos de avaliación, o profesor/a levará conta destes aspectos nun caderno de seguimento do alumnado co fin de dar trazabilidade, transparencia e accesibilidade en todo momento á avaliación do alumnado.**
- **Así mesmo, a aplicación dos criterios de cualificación en cada unha das avaliacións do alumnado realizarase mediante o uso das rúbricas correspondentes.**

A **cualificación final** da materia será a media ponderada das tres cualificacións parciais axustada ás seguintes porcentaxes: 1º trimestre 30%, 2º trimestre 30% e terceiro trimestre 40%.

Considerarase que a materia está superada cando a cualificación final da mesma sexa igual ou superior a 5 puntos sobre 10.

Criterios de cualificación

- Dominio técnico e postura corporal
  30%
- Interpretación e musicalidade (mínimo esixible)
  50%
- Memoria (mínimo esixible)
  10%
- Traballo individual
  10%

A aplicación destes criterios de cualificación farase mediante a rúbrica correspondente publicada nesta programación (ver anexos).

Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Os criterios para a concesión de ampliación de matrícula están regulados nas Normas de Organización e Funcionamento do centro (NOF), á disposición da comunidade educativa na páxina web.

Para conceder a ampliación de matrícula é necesario que o alumnado teña superado todos os obxectivos sinalados para o curso que estea realizando. Ademais deberá demostrar un grao de madureza e sensibilidade acorde co curso ao que pretenda promocionar.

Para tal fin realizarase unha **proba** que consistirá na interpretación dun repertorio que incluirá polo menos as obras, escalas, exercicios e/ou estudos indicados nesta programación nos mínimos esixibles do curso avaliado.

Os **criterios de cualificación** da proba son os seguintes:

Dominio técnico e postura corporal
30%

Interpretación e musicalidade
60%

Memoria
10%

A aplicación dos criterios de cualificación farase mediante rúbrica correspondente publicada nesta programación (ver anexos).

Esta proba valorarase do 1 ao 10 sendo necesaria unha cualificación de 5 puntos para superala.

Medidas de recuperación

Procedementos de recuperación ordinarios

Para o alumnado que non supere algunha das avaliacións parciais do presente curso realizarase un plan de traballo específico establecendo as actividades de reforzo e de avaliación que se consideren necesarias en relación cos aspectos que precisen de mellora. No momento no que o alumno ou alumna domine os contidos das avaliacións parciais que tivera pendentes estas considerararanse superadas, e así se fará constar no caderno de seguimento do alumnado.

No caso do alumnado que teña a materia pendente do curso anterior realizarase un plan de traballo específico tendo en conta os puntos que necesiten dunha maior mellora, principalmente naqueles que se consideren contidos mínimos necesarios para superar o curso. No momento no que o alumno ou alumna domine os contidos do curso que tivera pendente este considerarase superado, e así se fará constar no caderno de seguimento do alumnado.

Procedementos de avaliación nos casos en que a avaliación continua non é posible

Como se indica anteriormente, o procedemento xeral de avaliación é o da avaliación continua pero, se o profesor ou profesora da materia considera que non ten os datos necesarios para avaliar o alumnado de xeito continuo por mor das faltas de asistencia reiteradas deberá convocalo para unha proba na semana de exames

previa a todas as sesións de avaliación. Neste caso o alumno ou alumna será convocado para dita proba con polo menos unha semana de antelación. Será o criterio do profesor ou profesora o que determine se un alumno ou alumna non pode ser avaliado seguindo os procedementos ordinarios da avaliación continua pero, en todo caso o número de ausencias do alumno ou alumna deberá ser superior ao 50% das sesións de clase do trimestre.

Dita proba consistirá na interpretación dun repertorio que incluirá polo menos as obras, escalas, exercicios e/ou estudos indicados nesta programación nos mínimos esixibles do curso avaliado.

Os criterios de cualificación da proba son os seguintes:

Dominio técnico e postura corporal
30%

Interpretación e musicalidade
60%

Memoria
10%

A aplicación dos criterios de cualificación farase mediante rúbrica correspondente (ver anexos).

A non asistencia á proba será cualificada coa nota mínima (1) na sesión de avaliación correspondente.

Proba extraordinaria de avaliación (para materias con cualificación negativa)

Aquel alumnado que non superase a materia na convocatoria ordinaria do curso disporá dunha proba extraordinaria para a recuperación da mesma (no mes de xuño). Nela deberá demostrar o dominio sobre os contidos do curso correspondente para poder aprobar a materia.

A proba consistirá na interpretación dun repertorio que incluirá polo menos as obras, escalas, exercicios e/ou estudos indicados nesta programación nos mínimos esixibles do curso avaliado.

Os criterios de cualificación da proba son os seguintes:

Dominio técnico e postura corporal
30%

Interpretación e musicalidade
60%

Memoria
10%

A aplicación dos criterios de cualificación farase mediante rúbrica correspondente (ver anexos).

Para a realización desta proba o profesorado da materia poderá requirir unicamente os exercicios e repertorio que considere non dominados durante o curso e así o fará constar no informe de avaliación negativa correspondente. En caso contrario o alumnado deberá presentar para a proba todo o repertorio e exercicios indicados para o curso.

Recursos didácticos

- Escalas e arpexos:
- ◦ Toledo, A.: Método de Escalas e arpexos.
- ◦ Viola scales and arpeggios (Book I). ABRSM.
- ◦ Mateu, E.: Escalas e arpexos. Real Musical.
-
- Métodos e estudos:
- - Anderson, G. e Frost, R.: All for Strings. Vol II/III
- - Cohen, Mary: Superstudies for viola, vol. 2
- - Volmer, B.: Bratschenschule, vol. 2
- - Rolland, P.: Young Strings in Action, vol. 2
- - Kinsey, H: Elementary Progressive Studies (Set II). ABRSM.
- - Mackay, N.: Position changing for viola.
- - Mackay, N.: Easy Position tunes for viola.
- - Whistler: Introducing the positions Vol. I
- - Woof, R.: Fifty Elementary Studies. ABRSM.
- - Carse, A.: Viola School of Progressive Studies. Stainer & Bell.
- - Garlej & Gonzalez: Método de viola. Vol II/III. Henry Lemoine.
- - Collot, S.: L'École de l'alto. Études originales et progressives pour alto.
- - Hofmann, R.: Estudos op. 86. Peters.
- - Wohlfahrt: Estudos op. 45.
- - H. Sitt: Estudos en 1ª posición
- - Applebaum: String Builder
- - Specimen Sightreading Tests (ABRSM). Graos 1-5
-
- Pezas:
- - Alfaras: Stradivari, vol. 3
- - Küchler: Concertino op. 11
- - Rieding, O.: Concerto en Mi m
- - Rieding, O.: Concerto Op. 36
- - Suzuki: Viola School vol. 2/3
- - Norton, C.: Microjazz for viola.
- - Corrette, M.: Menuett. Schott VAB39
- - Colledge, K. e H.: Fast Forward.
- - Classens, H.: Alto Classique. vol. B.
- - Barber, B.: Solos for Young Violists
- - Joubert, Cl. H.: Mélusine pour alto et piano.
- - Joubert, Cl. H.: Menuet de Largyronete pour alto et piano.
- - Viola Music. Editio Musica Budapest.
- - K. e D. Blackwell: Viola Time Sprinters. Oxford University Press.

Curso: 4º GRAO ELEMENTAL

Obxectivos

- 1. Consolidar a técnica básica da viola no manexo do arco e man esquerda.
- 2. Perfeccionar os golpes de arco coñecidos e continuar co estudo do spiccato, facendo uso deles de modo coherente no repertorio.
- 3. Afianzar as 3 primeiras posicións e os cambios de posición, e iniciar o traballo de posicións máis altas.
- 4. Coñecer todas as escalas maiores e menores en dúas oitavas con cambios de posición e arpexos. Iniciar as escalas en tres oitavas (Do M) e as escalas nunha corda maiores e menores.
- 5. Afondar no traballo das dobres cordas.
- 6. Iniciar o estudo de acordes de 3 e 4 notas.
- 7. Desenvolver a articulación e a velocidade na man esquerda e practicar trilos e outras ornamentacións.
- 8. Desenvolver o vibrato con fins expresivos
- 9. Tocar un programa de obras que permita realizar a proba de acceso ao Grao Profesional con soltura e interpretación axeitada, e polo menos unha de memoria. Tocar nas audicións do curso.
- 10. Comprender a forma básica do concerto para instrumento solista.
- 11. Practicar a lectura a primeira vista con fragmentos seleccionados acordes ao nivel.
- 12. Desenvolver os elementos expresivos básicos da música, adaptándose á obra, ao seu estilo e ás indicacións dinámicas.

Contidos

- 1. Consolidación da técnica básica de arco e da man esquerda.
- 2. Mellora e produción dos golpes de arco básicos: detaché, legato, martelé, staccato e portato, coas súas combinacións, e perfeccionamento do spiccato.
- 3. Estudo sistemático das tres primeiras posicións e cambios de posición, e inicio do traballo de posicións máis altas.
- 4. Realización de escalas maiores e menores en dúas oitavas con cambios de posición e arpexos. Iniciación ás tres oitavas na viola (Do M) e as escalas nunha corda maiores e menores.
- 5. Ampliación do traballo das dobres cordas.
- 6. Iniciación aos acordes de 3 e 4 notas.

- 7. Exercicios de articulación da man esquerda e de desenvolvemento da velocidade. Trilos e outras ornamentacións.
- 8. Desenvolvemento do vibrato.
- 9. Interpretación de obras dun programa aplicando control dos distintos recursos expresivos: vibrato, glissando, portamento e diferentes ataques con soltura e axeitada interpretación para enfrontar a proba de acceso. Participación nas audicións programadas para o curso.
- 10. A forma do concerto para viola solista.
- 11. Lectura a primeira vista.
- 12. Aprendizaxe dos elementos expresivos básicos da música. O estilo, os matices e as dinámicas.

Temporalización e secuenciación dos contidos:

- 1º trimestre: Perfeccionamento e asimilación dos contidos dos cursos anteriores. Escalas en dúas oitavas con cambios de posición e arpexos, con diferentes golpes de arco. Traballo dos cambios de posición e de dobres cordas. Perfeccionamento dos golpes de arco básicos e traballo do spiccato. Desenvolvemento do vibrato. Iniciación ao estilo, matices e dinámicas. Estudos e obras.
- 2º trimestre: Estudo sistemático das tres primeiras posicións. Perfeccionamento dos cambios de posición. Traballo de dobres cordas e iniciación aos acordes de 3 e 4 notas. Mellora da velocidade da articulación da man esquerda. Desenvolvemento do vibrato. Aplicación dos diferentes golpes de arco nas escalas: en posición fixa (1ª, 2ª e 3ª) e nunha corda. Afondamento no spiccato. Continuación dos elementos expresivos como matices e dinámicas. Estudos e obras.
- 3º Trimestre: Escala e arpexos de Do M en 3 oitavas, e repaso das escalas traballadas empregando diferentes golpes de arco (martelé, detaché, spiccato, staccato, legato). Perfeccionamento dos cambios de posición, das dobres cordas e dos acordes, e afondamento do vibrato. Perfeccionamento dos elementos expresivos básicos da música. O estilo, os matices e as dinámicas. Estudos e obras.

Avaliación

A avaliación terá carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Dita avaliación será en todo caso obxectiva, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, transparente, xa que será resultado da aplicación dos criterios de avaliación e cualificación contidos nesta programación didáctica, e accesible, dado que esta programación estará publicada na web do centro e o alumnado e as familias poderán consultar toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo do proceso de ensinanza – aprendizaxe.

Criterios de avaliación

- 1. Manter unha posición equilibrada do corpo, da viola, da man esquerda e do arco tocando escalas, estudos e pezas con boa afinación e son. *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE*.
- 2. Saber utilizar os golpes de arco básicos coñecidos e o spiccato axeitadamente para cada estudo ou peza do repertorio.
- 3. Afianzar as 3 primeiras posicións e os cambios de posición e iniciarse en posicións máis altas.
- 4. Executar escalas maiores e menores en dúas oitavas con cambios de posición e arpexos. Iniciar as escalas en tres oitavas (Do M) e as escalas nunha corda maiores e menores.
- 5. Ampliar o estudo das dobres cordas.
- 6. Executar acordes de 3 e 4 cordas.
- 7. Desenvolver a articulación e a velocidade na man esquerda con axeitada articulación e practicar trilos e ornamentacións.
- 8. Utilizar un vibrato de calidade e aplicalo como recurso expresivo.
- 9. Tocar un programa con tres obras que permita a realización da proba de acceso a Grao Profesional cunha correcta técnica, afinación e musicalidade (vid. Listado de pezas recomendadas). Interpretar parte do repertorio de memoria e participar nas audicións programadas. *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE*.
- 10. Comprender a estrutura formal das obras interpretadas, e en específico do concerto solista.
- 11. Ler un fragmento breve a primeira vista acorde ao nivel.
- 12. Interpretar con dinámicas, estilo e matices de cada obra.

Mínimos esixibles

Para acadar unha cualificación positiva na materia é necesario:

j) Superar os criterios de avaliación indicados como mínimos esixibles no apartado anterior. Consideraranse como superados cada un destes criterios cando na rúbrica de avaliación correspondente se acade o valor indicado como mínimo esixible.

k) Obter unha puntuación igual ou superior a 5 puntos sobre 10 na aplicación de todos os criterios de avaliación do curso, aplicación que se fará mediante a rúbrica correspondente (ver anexos).

l) Repertorio:

-1º trimestre:

- Correcta colocación do instrumento e do arco.

◦ Interpretación en cordas ao aire e con harmónicos de ritmos básicos aplicando correctamente detaché, martelé, staccato, legato, spiccato.

◦ Dúas escalas e arpexos en 2 oitavas e con cambio de posición con diferentes combinacións de golpes de arco (detaché, martelé, legato, arco de Viotti...)

◦ Mecanismos con diferentes patróns de dedos e exercicios con cambios de posición.

◦ Un movemento rápido de Concerto de memoria e unha peza.

◦ Un estudo con variacións de arco.

◦ Unha audición técnica e unha audición pública.

-2º trimestre:

◦ Correcta colocación do instrumento e do arco.

◦ Dúas escalas e arpexos en 2 oitavas e con cambio de posición con diferentes combinacións de golpes de arco (detaché, martelé, legato, arco de Viotti, spiccato...).

◦ Mecanismos con diferentes patróns de dedos e exercicios con cambios de posición.

◦ Un movemento rápido de Concerto de memoria e unha peza ou movemento lento.

◦ Dous estudos. Un deles deberá ter cambios de posición a terceira.

◦ Unha audición técnica e unha audición pública.

-3º trimestre:

◦ Correcta colocación do instrumento e do arco.

◦ Dúas escalas e arpexos en 2 oitavas con diferentes combinacións de golpes de arco (detaché, martelé, staccato, legato (2, 4, 6, 8...), arco de Viotti, spiccato...). Unha das escalas deberá ter cambio de posición a terceira.

◦ Mecanismos con diferentes patróns de dedos e exercicios con cambios de posición.

◦ Un movemento rápido de Concerto de memoria e unha peza ou movemento lento.

◦ Dous estudos con cambios de posición, acordes e dobres cordas.

◦ Unha audición técnica e unha audición pública.

Avaliación inicial

Nas primeiras sesións de clase realizarase unha avaliación inicial, na que se analizará o grao de consecución dos obxectivos do curso anterior, especialmente no referente a esta materia, e que permita

identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa, de ser o caso.

Procedementos e ferramentas de avaliación

Con carácter xeral a avaliación do alumnado será unha avaliación continua, polo tanto, en cada unha das sesións de clase farase un seguimento do grao de consecución dos obxectivos e dos contidos abordados.

O profesorado valerase dos seguintes procedementos para a avaliación do alumnado:

- Observación directa e seguimento en cada unha das sesións de clase, tanto do grao de estudo e dominio do repertorio, coma do grao de participación e actitude fronte á materia, coma dos demais aspectos que se indiquen nos criterios de avaliación e cualificación.
- Grao de participación nas audicións ou concertos organizados na materia.
- Probas puntuais de nivel (audicións técnicas, audicións de aula...)

As ferramentas de avaliación serán as seguintes:

- **Dada a importancia da observación directa e do seguimento continuo do alumnado dentro dos procedementos de avaliación, o profesor/a levará conta destes aspectos nun caderno de seguimento do alumnado co fin de dar trazabilidade, transparencia e accesibilidade en todo momento á avaliación do alumnado.**
- **Así mesmo, a aplicación dos criterios de cualificación en cada unha das avaliacións do alumnado realizarase mediante o uso das rúbricas correspondentes.**

A **cualificación final** da materia será a media ponderada das tres cualificacións parciais axustada ás seguintes porcentaxes: 1º trimestre 30%, 2º trimestre 30% e terceiro trimestre 40%.

Considerarase que a materia está superada cando a cualificación final da mesma sexa igual ou superior a 5 puntos sobre 10.

Criterios de cualificación

- Dominio técnico e postura corporal 30%
- Interpretación e musicalidade (mínimo esixible) 50%
- Memoria (mínimo esixible) 10%
- Traballo individual 10%

A aplicación destes criterios de cualificación farase mediante a rúbrica correspondente publicada nesta programación (ver anexos).

Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Os criterios para a concesión de ampliación de matrícula están regulados nas Normas de Organización e Funcionamento do centro (NOF), á disposición da comunidade educativa na páxina web.

Para conceder a ampliación de matrícula é necesario que o alumnado teña superado todos os obxectivos sinalados para o curso que estea realizando. Ademais deberá demostrar un grao de madureza e sensibilidade acorde co curso ao que pretenda promocionar.

Para tal fin realizarase unha **proba** que consistirá na interpretación dun repertorio que incluirá polo menos as obras, escalas, exercicios e/ou estudos indicados nesta programación nos mínimos esixibles do curso avaliado.

Os **criterios de cualificación** da proba son os seguintes:

Dominio técnico e postura corporal
30%

Interpretación e musicalidade
60%

Memoria
10%

A aplicación dos criterios de cualificación farase mediante rúbrica correspondente publicada nesta programación (ver anexos).

Esta proba valorarase do 1 ao 10 sendo necesaria unha cualificación de 5 puntos para superala.

Medidas de recuperación

Procedementos de recuperación ordinarios

Para o alumnado que non supere algunha das avaliacións parciais do presente curso realizarase un plan de traballo específico establecendo as actividades de reforzo e de avaliación que se consideren necesarias en relación cos aspectos que precisen de mellora. No momento no que o alumno ou alumna domine os contidos das avaliacións parciais que tivera pendentes estas considerananse superadas, e así se fará constar no caderno de seguimento do alumnado.

No caso do alumnado que teña a materia pendente do curso anterior realizarase un plan de traballo específico tendo en conta os puntos que necesiten dunha maior mellora, principalmente naqueles que se consideren contidos mínimos necesarios para superar o curso. No momento no que o alumno ou alumna domine os contidos do curso que tivera pendente este considerarase superado, e así se fará constar no caderno de seguimento do alumnado.

Procedementos de avaliación nos casos en que a avaliación continua non é posible

Como se indica anteriormente, o procedemento xeral de avaliación é o da avaliación continua pero, se o profesor ou profesora da

materia considera que non ten os datos necesarios para avaliar o alumnado de xeito continuo por mor das faltas de asistencia reiteradas deberá convocalo para unha proba na semana de exames previa a todas as sesións de avaliación. Neste caso o alumno ou alumna será convocado para dita proba con polo menos unha semana de antelación. Será o criterio do profesor ou profesora o que determine se un alumno ou alumna non pode ser avaliado seguindo os procedementos ordinarios da avaliación continua pero, en todo caso o número de ausencias do alumno ou alumna deberá ser superior ao 50% das sesións de clase do trimestre.

Dita proba consistirá na interpretación dun repertorio que incluirá polo menos as obras, escalas, exercicios e/ou estudos indicados nesta programación nos mínimos esixibles do curso avaliado.

Os criterios de cualificación da proba son os seguintes:

Dominio técnico e postura corporal
30%

Interpretación e musicalidade
60%

Memoria
10%

A aplicación dos criterios de cualificación farase mediante rúbrica correspondente (ver anexos).

A non asistencia á proba será cualificada coa nota mínima (1) na sesión de avaliación correspondente.

Proba extraordinaria de avaliación (para materias con cualificación negativa)

Aquel alumnado que non superase a materia na convocatoria ordinaria do curso disporá dunha proba extraordinaria para a recuperación da mesma (no mes de xuño). Nela deberá demostrar o dominio sobre os contidos do curso correspondente para poder aprobar a materia.

A proba consistirá na interpretación dun repertorio que incluirá polo menos as obras, escalas, exercicios e/ou estudos indicados nesta programación nos mínimos esixibles do curso avaliado.

Os criterios de cualificación da proba son os seguintes:

Dominio técnico e postura corporal
30%

Interpretación e musicalidade
60%

Memoria
10%

A aplicación dos criterios de cualificación farase mediante rúbrica correspondente (ver anexos).

Para a realización desta proba o profesorado da materia poderá requirir unicamente os exercicios e repertorio que considere non

dominados durante o curso e así o fará constar no informe de avaliación negativa correspondente. En caso contrario o alumnado deberá presentar para a proba todo o repertorio e exercicios indicados para o curso.

Recursos didácticos

- Escalas e arpexos:
- - Toledo: Sistema de escalas e arpexos.
- - Mateu, E.: Escalas e arpexos. Real Musical.
- - Forbes, W.: Escalas e arpexos para viola. OUP
- - Sistema de escalas da Associated Board of the Royal Schools of Music
-
- Métodos e estudos
- - Ševčík op. 2 / 1.
- - Ševčík op. 1 / 1.
- - Wohlfahrt: Estudos op. 45.
- - Mackay, N.: Position changing for viola.
- - Mackay, N.: Easy Position tunes for viola.
- - Hofmann, R.: Estudos op. 86. Peters.
- - Whistler: Introducing the Positions vol. 1 e 2.
- - Trott, Josephine: Melodious Double-Stops. Book 1.
- - Kayser: 36 Estudos.
- - Cohen: Technique takes off.
- - Uhl, A.: Dreißig Etüden für Viola. Schott VAB 44.
- - Varios: Das Studium der Viola. Bärenreiter 6613.
- - Specimen Sightreading Tests (ABRSM), Graos 1-5
-
-
- Pezas:
- - Alfaras: Stradivari, vol. 4
- - Suzuki vol. 3 e 4.
- - Fiocco: Allegro
- - Telemann: Concerto en Sol M.
- - Vivaldi: Sonata en Mi m RV 40. IMC.
- - Corrette, M.: Zwei Sonaten. Schott VAB 39.
- - Pleyel: Dúos op. 8. Peters.
- - Marcello, B.: Sonata para viola e continuo en Do.
- - Marcello, B.: Sonata para viola e continuo en Sol.
- - Varios: Alto Classique, Vol. B e C. Combre
- - Kalliwoda, J. W.: 6 Nocturnes Op. 186. Peters
- - Bach, J. S.: Suite nº 1 e Suite nº 3 (Bourrée I e II).
- - Seitz, F.: Concerto nº 2 transcrito para viola e orquestra.
- - Seitz, F.: Concerto nº 5 transcrito para viola e orquestra.
- - Coleccións de pezas da Editorial Moscova e da Royal Academy de Londres para este grao.
- - H.S. Whistler e H. A. Hummel: Concert and Contest Collection. Rubank.

Curso: 1º GRAO PROFESIONAL

Obxectivos

- 1. Controlar o equilibrio corporal, a boa colocación, a respiración, a alternancia de tensión e relaxación, a concentración e a memoria.

- 2. Perfeccionar os cambios de posición en todas as súas modalidades ata a 5ª posición.
- 3. Afianzar o vibrato con boa condución do brazo, pulso e dedo e traballar sobre a calidade do son, tendo en conta o peso, a velocidade e o punto de contacto.
- 4. Executar acordes de 3 e 4 notas.
- 5. Perfeccionar os golpes de arco traballados no Grao Elemental.
- 6. Desenvolver progresivamente a velocidade e a coordinación da man esquerda coa dereita.
- 7. Afondar no estudo de escalas e arpexos en tres oitavas, con diferentes golpes de arco, ritmos e velocidades.
- 8. Tocar escalas maiores e menores nunha corda e en posición fixa con diferentes golpes de arco, ritmos e velocidades.
- 9. Iniciar o estudo metódico das dobres cordas (sextas e terceiras).
- 10. Practicar estudos: estudos de variacións de arco, dobres cordas, cambios de posición, expresivos...
- 11. Conseguir unha interpretación axeitada aos distintos estilos das obras buscando a calidade sonora: fraseo, afinación e dinámica axeitadas.
- 12. Estudar con criterio, secuenciando o estudo para resolver problemas técnicos e musicais con economía de tempo e esforzo.
- 13. Ler fragmentos a primeira vista axeitados ao nivel do curso.
- 14. Afondar na práctica da execución de memoria.

Contidos

- 1. Posición correcta do corpo co instrumento e boa suxeición do arco libre de tensións.
- 2. Traballo sobre os cambios de posición (ata a 5ª posición).
- 3. Desenvolvemento do vibrato e traballo sobre a calidade do son, tendo en conta o peso, a velocidade e o punto de contacto.
- 4. Acordes de 3 e 4 notas.
- 5. Perfeccionamento dos golpes de arco (martelé, detaché, staccato, legato, spiccato).
- 6. Desenvolvemento da velocidade da man esquerda. Exercicios de mecanismos con diferentes patróns de dedos e en diferentes posicións.
- 7. A escala en tres oitavas e os seus arpexos: Do M e m, Re M e m.
- 8. Escalas maiores e menores nunha corda e en posición fixa (1ª, 2ª, 3ª e 4ª posición).
- 9. Dobres cordas (sextas e terceiras).
- 10.Práctica de estudos: dobres cordas, con variacións do arco, cambios de posición, expresivos...

- 11. Interpretación axeitada aos distintos estilos das obras con calidade sonora: fraseo, afinación e dinámica correctas.
- 12. O estudo na casa: planificación.
- 13. Continuación do adestramento da lectura a primeira vista.
- 14. Continuación do adestramento da memoria.

Temporalización e secuenciación dos contidos:

- 1º trimestre: Planificación do estudo na casa. Posición correcta do corpo co instrumento e boa suxeición do arco. Perfeccionamento dos golpes de arco (martelé, detaché, staccato, legato, spiccato). Traballo dos cambios de posición. Escalas maiores e menores nunha corda e en posición fixa (1ª, 2ª, 3ª e 4ª posición). Unha en tres oitavas. Exercicios de mecanismos con diferentes patróns de dedos e en diferentes posicións. Desenvolvemento do vibrato. Traballo das obras e do repertorio propostos para este curso. Dobres cordas (sextas). Práctica de estudos.

- 2º trimestre: Traballo sobre a calidade do son, tendo en conta o peso, a velocidade e punto de contacto. Escalas e arpexos en tres oitavas aplicando diferentes golpes de arco e ritmos. Desenvolvemento do vibrato. Dobres cordas (terceiras) e acordes de 3 e 4 notas. Mellora do traballo dos cambios de posición e dos exercicios de mecanismos. Práctica de estudos. Traballo das obras de repertorio propostas para este curso. Continuación do adestramento da memoria e da lectura a primeira vista.

- 3º trimestre: Desenvolvemento da velocidade da man esquerda. Exercicios de mecanismos con diferentes patróns de dedos e en diferentes posicións. Escalas e arpexos en tres oitavas. Traballo das obras e dos estudos do repertorio propostos para este curso, buscando a calidade sonora: fraseo, afinación, dinámica e estilo. Perfeccionamento dos golpes de arco, do vibrato, das dobres cordas e dos acordes. Traballo da memoria.

Avaliación

A avaliación terá carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Dita avaliación será en todo caso obxectiva, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, transparente, xa que será resultado da aplicación dos criterios de avaliación e cualificación contidos nesta programación didáctica, e accesible, dado que esta programación estará publicada na web do centro e o alumnado e as familias poderán consultar toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo do proceso de ensinanza – aprendizaxe.

Criterios de avaliación

- 1. Acadar un bo equilibrio corporal, boa colocación, control da respiración, da alternancia de tensión e relaxación, da concentración e da memoria. *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE*.

- 2. Realizar correctamente os cambios de posición en todas as súas modalidades ata a 5ª posición.
- 3. Amosar dominio do vibrato con boa condución do brazo, pulso e dedo, e con boa calidade do son, tendo en conta o peso, a velocidade e o punto de contacto.
- 4. Tocar correctamente acordes de 3 e 4 notas.
- 5. Amosar control e afianzamento dos golpes de arco traballados no Grao Elemental.
- 6. Aumentar a velocidade e a coordinación da man esquerda coa dereita na execución do repertorio.
- 7. Tocar con corrección escalas e arpexos en tres oitavas, con diferentes golpes de arco, ritmos e velocidades.
- 8. Ser quen de tocar escalas maiores e menores nunha corda e en posición fixa con diferentes golpes de arco, ritmos e velocidades.
- 9. Executar con control dobres cordas (sextas e terceiras).
- 10. Tocar correctamente estudos de variacións de arco, dobres cordas, cambios de posición, expresivos...
- 11. Interpretar as obras con adecuación aos distintos estilos con calidade sonora: fraseo, afinación e dinámica axeitadas. Participar nas audicións programadas. *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE*.
- 12. Amosar unha boa planificación do estudo diario.
- 13. Ser quen de tocar a primeira vista fragmentos axeitados ao nivel do curso.
- 14. Interpretar o repertorio de memoria con seguridade. *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE*.

Mínimos esixibles

Para acadar unha cualificación positiva na materia é necesario:

m) Superar os criterios de avaliación indicados como mínimos esixibles no apartado anterior. Considerararanse como superados cada un destes criterios cando na rúbrica de avaliación correspondente se acade o valor indicado como mínimo esixible.

n) Obter unha puntuación igual ou superior a 5 puntos sobre 10 na aplicación de todos os criterios de avaliación do curso, aplicación que se fará mediante a rúbrica correspondente (ver anexos).

o) Repertorio:

-1º trimestre:

- Posición correcta do corpo co instrumento e boa suxeición do arco.
- Unha escala e arpexos en tres oitavas. A escala interpretarase con diferentes ritmos e golpes de arco e solta, staccato e legato de 4 e 8. Os arpexos ligados de 3
- Escalas maiores en posición fixa (1ª, 2ª, 3ª e 4ª posición).

◦ Mecanismos con diferentes patróns de dedos e exercicios con cambios de posición.

◦ Un movemento rápido de Concerto de memoria e unha peza.

◦ Un estudo con variacións de arco e outro de dobres cordas.

◦ Unha audición técnica.

-2º trimestre:

◦ Unha escala e arpexos en tres oitavas. A escala interpretarase con diferentes ritmos e golpes de arco e solta, staccato e legato de 4, 8 e 12. Os arpexos ligados de 3 e 6.

◦ Mecanismos con diferentes patróns de dedos e exercicios con cambios de posición.

◦ Unha peza de carácter virtuoso.

◦ Un movemento para viola soa barroco (Preludio dunha suite de Bach, Fantasía de Telemann)

◦ Dous estudos (un deles será de dobres cordas).

◦ Unha audición técnica.

-3º trimestre:

◦ Unha escala e arpexos en tres oitavas. A escala interpretarase con diferentes ritmos e golpes de arco e solta, staccato e legato de 4, 8 e 12. Os arpexos ligados de 3 e 6.

◦ Escalas de sextas e terceiras despregadas.

◦ Un movemento rápido de Concerto de memoria e unha peza ou movemento lento.

◦ Dous estudos con cambios de posición, acordes e dobres cordas.

◦ Unha audición técnica.

Avaliación inicial

Nas primeiras sesións de clase realizarase unha avaliación inicial, na que se analizará o grao de consecución dos obxectivos do curso anterior, especialmente no referente a esta materia, e que permita identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa, de ser o caso.

Procedementos e ferramentas de avaliación

Con carácter xeral a avaliación do alumnado será unha avaliación continua, polo tanto, en cada unha das sesións de clase farase un seguimento do grao de consecución dos obxectivos e dos contidos abordados.

O profesorado valerase dos seguintes procedementos para a avaliación do alumnado:

- Observación directa e seguimento en cada unha das sesións de clase, tanto do grao de estudo e dominio do repertorio, coma

do grao de participación e actitude fronte á materia, coma dos demais aspectos que se indiquen nos criterios de avaliación e cualificación.

- Grao de participación nas audicións ou concertos organizados na materia.
- Probas puntuais de nivel (audicións técnicas, audicións de aula...)

As ferramentas de avaliación serán as seguintes:

- **Dada a importancia da observación directa e do seguimento continuo do alumnado dentro dos procedementos de avaliación, o profesor/a levará conta destes aspectos nun caderno de seguimento do alumnado co fin de dar trazabilidade, transparencia e accesibilidade en todo momento á avaliación do alumnado.**
- **Así mesmo, a aplicación dos criterios de cualificación en cada unha das avaliacións do alumnado realizarase mediante o uso das rúbricas correspondentes.**

A **cualificación final** da materia será a media ponderada das tres cualificacións parciais axustada ás seguintes porcentaxes: 1º trimestre 30%, 2º trimestre 30% e terceiro trimestre 40%.

Considerarase que a materia está superada cando a cualificación final da mesma sexa igual ou superior a 5 puntos sobre 10.

Criterios de cualificación

- Dominio técnico e postura corporal 30%
- Interpretación e musicalidade (mínimo esixible) 50%
- Memoria (mínimo esixible) 10%
- Traballo individual 10%

A aplicación destes criterios de cualificación farase mediante a rúbrica correspondente publicada nesta programación (ver anexos).

Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Os criterios para a concesión de ampliación de matrícula están regulados nas Normas de Organización e Funcionamento do centro (NOF), á disposición da comunidade educativa na páxina web.

Para conceder a ampliación de matrícula é necesario que o alumnado teña superado todos os obxectivos sinalados para o curso que estea realizando. Ademais deberá demostrar un grao de madureza e sensibilidade acorde co curso ao que pretenda promocionar.

Para tal fin realizarase unha **proba** que consistirá na interpretación dun repertorio que incluirá polo menos as obras,

escalas, exercicios e/ou estudos indicados nesta programación nos mínimos esixibles do curso avaliado.

Os **criterios de cualificación** da proba son os seguintes:

Dominio técnico e postura corporal
30%

Interpretación e musicalidade
60%

Memoria
10%

A aplicación dos criterios de cualificación farase mediante rúbrica correspondente publicada nesta programación (ver anexos).

Esta proba valorarase do 1 ao 10 sendo necesaria unha cualificación de 5 puntos para superala.

Medidas de recuperación

Procedementos de recuperación ordinarios

Para o alumnado que non supere algunha das avaliacións parciais do presente curso realizarase un plan de traballo específico establecendo as actividades de reforzo e de avaliación que se consideren necesarias en relación cos aspectos que precisen de mellora. No momento no que o alumno ou alumna domine os contidos das avaliacións parciais que tivera pendentes estas considerananse superadas, e así se fará constar no caderno de seguimento do alumnado.

No caso do alumnado que teña a materia pendente do curso anterior realizarase un plan de traballo específico tendo en conta os puntos que necesiten dunha maior mellora, principalmente naqueles que se consideren contidos mínimos necesarios para superar o curso. No momento no que o alumno ou alumna domine os contidos do curso que tivera pendente este considerarase superado, e así se fará constar no caderno de seguimento do alumnado.

Procedementos de avaliación nos casos en que a avaliación continua non é posible

Como se indica anteriormente, o procedemento xeral de avaliación é o da avaliación continua pero, se o profesor ou profesora da materia considera que non ten os datos necesarios para avaliar o alumnado de xeito continuo por mor das faltas de asistencia reiteradas deberá convocalo para unha proba na semana de exames previa a todas as sesións de avaliación. Neste caso o alumno ou alumna será convocado para dita proba con polo menos unha semana de antelación. Será o criterio do profesor ou profesora o que determine se un alumno ou alumna non pode ser avaliado seguindo os procedementos ordinarios da avaliación continua pero, en todo caso o número de ausencias do alumno ou alumna deberá ser superior ao 50% das sesións de clase do trimestre.

Dita proba consistirá na interpretación dun repertorio que incluirá polo menos as obras, escalas, exercicios e/ou estudos indicados nesta programación nos mínimos esixibles do curso avaliado.

Os criterios de cualificación da proba son os seguintes:

Dominio técnico e postura corporal
30%

Interpretación e musicalidade
60%

Memoria
10%

A aplicación dos criterios de cualificación farase mediante rúbrica correspondente (ver anexos).

A non asistencia á proba será cualificada coa nota mínima (1) na sesión de avaliación correspondente.

Proba extraordinaria de avaliación (para materias con cualificación negativa)

Aquel alumnado que non superase a materia na convocatoria ordinaria do curso disporá dunha proba extraordinaria para a recuperación da mesma (no mes de xuño). Nela deberá demostrar o dominio sobre os contidos do curso correspondente para poder aprobar a materia.

A proba consistirá na interpretación dun repertorio que incluirá polo menos as obras, escalas, exercicios e/ou estudos indicados nesta programación nos mínimos esixibles do curso avaliado.

Os criterios de cualificación da proba son os seguintes:

Dominio técnico e postura corporal
30%

Interpretación e musicalidade
60%

Memoria
10%

A aplicación dos criterios de cualificación farase mediante rúbrica correspondente (ver anexos).

Para a realización desta proba o profesorado da materia poderá requirir unicamente os exercicios e repertorio que considere non dominados durante o curso e así o fará constar no informe de avaliación negativa correspondente. En caso contrario o alumnado deberá presentar para a proba todo o repertorio e exercicios indicados para o curso.

Recursos didácticos

- Escalas e arpexos:
- - Ševčík: Escalas e arpexos
- • C. Flesch: O sistema de escalas.

-
- Métodos e estudos
- - Wohlfahrt: Op. 45
- - Ševčík: Op. 2/1, Op. 1/1
- - Schradieck, H.: Escola da técnica para viola. Vol. 1.
- - Sitt, H.: 20 Estudos de dobres cordas, Op. 32.
- - Trott, J.: Melodious Double-Stops. Book 1
- - Hofmann, R.: Estudos Op. 86.
- - Mazas: Estudos especiais op. 36.
- - Kayser: 36 estudos elementais e progresivos para viola.
- - Uhl, A.: Dreißig Etüden für Viola.
- - H. Whistler: “Introducing the positions” Vol. I e II
- - Specimen Sightreading Tests (ABRSM), Graos 1-5
-
- Pezas:
- - Suzuki: Vol. 4 e 5
- - Seitz, F.: Concerto nº 2.
- - Seitz, F.: Concerto nº 5.
- - Corrette, M.: Zwei Sonaten. Schott VAB 39.
- - Corrette, M.: Sonata en Si b Maior para viola e continuo.
- - Cambini, G.: 6 dúos concertantes para dúas violas.
- - Pleyel, I.: 6 dúos Op. 8, para dúas violas.
- - Bach, J. S.: Suite nº 1 e Suite nº 3 (Bourrée I e II).
- - Telemann, G. P.: 12 Fantasías (transcrición das fantasías para viola).
- - Telemann, G. P.: Concerto en Sol M.
- - Telemann, G. P.: Concerto en Sol M para dúas violas.
- - Telemann, G. P.: Sonata en Si b M para viola e continuo.
- - Marcello, B.: Sonata en Do M e Sonata en Sol M para viola e continuo.
- - Fiocco, H.: Allegro
- - Mozart, Leopold: Concerto para viola. Kunzelmann.
- - Hummel, B.: Sonatina nº 1. Simrock
- - Sitt, H.: Album leaves. Peters.
- - Kalliwoda, J. W.: 6 Nocturnos Op. 186.
- - Varios: Alto Classique, Vol. C.
- - H.S. Whistler e H. A. Hummel: Concert and Contest Collection. Rubank.
- - Ernst, H.: Rondo alla Zingarese.
- - Dancla, Chas.: Air Varié de Concert.
- - De Bériot, Chas.: Tema e variacións en Do M.

Curso: 2º GRAO PROFESIONAL

Obxectivos

- 1. Controlar o equilibrio corporal, a boa colocación, a respiración, a alternancia de tensión e relaxación, a concentración e a memoria.
- 2. Tocar os estudos e as obras do curso con estilo axeitado, calidade de son, afinación e empregando os recursos expresivos precisos.
- 3. Desenvolver a capacidade de memorizar as obras do curso.
- 4. Desenvolver o control da afinación e a calidade do son.
- 5. Ser capaz de tocar en público con seguridade e control.
- 6. Perfeccionar os cambios de posición en todas as súas modalidades ata a 6ª posición.
- 7. Desenvolver progresivamente a velocidade e a coordinación da man esquerda coa dereita.
- 8. Afondar no estudo de escalas e arpexos en tres oitavas, con diferentes golpes de arco e ritmos e desenvolver a velocidade (ata 24 ligadas).
- 9. Tocar escalas maiores e menores nunha corda e en posición fixa con diferentes golpes de arco, ritmos e velocidades.
- 10. Estudar con criterio, secuenciando o estudo para resolver problemas técnicos e musicais con economía de tempo e esforzo.
- 11. Estudar as dobres cordas (3ª e 6ª). Afianzar o vibrato con boa condución de brazo, pulso e dedo, e aplicalo axeitadamente ao repertorio.
- 12. Comezar co saltillo.
- 13. Ler pezas a primeira vista axeitadas ao nivel do curso.

Contidos

- 1. O equilibrio corporal, a boa colocación, a respiración, a alternancia de tensión e relaxación, a concentración e a memoria.
- 2. Interpretación do repertorio do curso con estilo axeitado, calidade de son, afinación e empregando os recursos expresivos precisos.
- 3. Traballo da memoria na interpretación do repertorio do curso.
- 4. Control da afinación e a calidade do son.
- 5. Interpretación en público con seguridade e control.
- 6. Cambios de posición en todas as súas modalidades ata a 6ª posición.
- 7. Incremento da velocidade e a coordinación da man esquerda coa dereita.
- 8. Escalas e arpexos en tres oitavas, con diferentes golpes de arco e ritmos e desenvolver a velocidade (ata 24 ligadas).

- 9. Escalas maiores e menores nunha corda e en posición fixa con diferentes golpes de arco, ritmos e velocidades.
- 10. Secuenciación do estudo para resolver problemas técnicos e musicais con economía de tempo e esforzo.
- 11. Dobres cordas (3ª e 6ª). O vibrato con boa condución de brazo, pulso e dedo, e a súa aplicación ao repertorio.
- 12. O saltillo.
- 13.Lectura a primeira vista.

Temporalización e secuenciación dos contidos:

• 1º trimestre: Posición correcta do corpo co instrumento e boa suxeición do arco libre de tensións. Escalas en posición fixa (1ª, 2ª, 3ª, 4ª e 5ª posición) e nunha corda. Unha escala e arpexos en 3 oitavas (con diferentes golpes de arco e ritmos). Traballo de cambios de posición (Exercicios). Traballo das dobres cordas con intervalos de 3ª e 6ª. Aplicación de diversos patróns rítmicos, articulacións e diferentes golpes de arco ás escalas. Un estudo con variacións de arco e outro de dobres cordas. Un movemento rápido de Concerto.

• 2º trimestre: Escalas e arpexos en 3 oitavas (solta, staccato e legato de 4, 8 e 12 a escala e os arpexos de 3 e 6). Desenvolvemento dos golpes de arco saltados (spiccato e inicio do saltillo). Traballo sobre a calidade do son, tendo en conta o peso, a velocidade e o punto de contacto, e os distintos tipos de vibrato. Mecanismos. Continuación do traballo de obras e estudos propostos para este curso. Continuación do desenvolvemento técnico-artístico do instrumento, tanto do arco como da man esquerda.

• 3º trimestre: Escalas e arpexos en 3 oitavas (solta, staccato e legato de 4, 8, 12 e 24 a escala e os arpexos de 3 e 9). Perfeccionamento das dobres cordas, dos cambios de posición e dos golpes de arco. Mellora do saltillo. Mecanismos con diferentes patróns de dedos en diferentes posicións. Continuación do traballo de obras e estudos propostos para este curso. Audicións comparadas de obras de diferentes estilos e diferentes intérpretes para analizar de maneira crítica as características das diferentes versións. Interpretación das obras de diferentes estilos de memoria. Traballo do fraseo tendo en conta os diferentes estilos, a harmonía, a agóxica e a dinámica.

Avaliación

A avaliación terá carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Dita avaliación será en todo caso obxectiva, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, transparente, xa que será resultado da aplicación dos criterios de avaliación e cualificación contidos nesta programación didáctica, e accesible, dado que esta programación estará publicada na web do centro e o alumnado e as familias poderán consultar toda a información

relacionada coa súa avaliación ao longo do proceso de ensinanza – aprendizaxe.

Criterios de avaliación

- 1. Ser quen de tocar con equilibrio corporal, boa colocación, axeitada respiración, alternancia de tensión e relaxación, boa concentración e de memoria. *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE*.
- 2. Interpretar o repertorio con estilo axeitado, calidade de son, afinación e empregando os recursos expresivos precisos. *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE*.
- 3. Afianzar e avanzar na capacidade de memorizar o repertorio do curso.
- 4. Amosar control da afinación e da calidade do son na interpretación do repertorio.
- 5. Tocar en público con seguridade e control. Participar nas audicións programadas. *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE*.
- 6. Realizar axeitadamente os cambios de posición ata a 6ª posición.
- 7. Ser quen de aumentar a velocidade e a coordinación da man esquerda coa dereita durante a interpretación.
- 8. Tocar correctamente escalas e arpexos en tres oitavas, con diferentes golpes de arco e ritmos e desenvolvendo a velocidade (ata 24 ligadas).
- 9. Ser quen de tocar escalas maiores e menores nunha corda e en posición fixa con diferentes golpes de arco, ritmos e velocidades.
- 10. Poder planificar e organizar o estudo con criterio, para resolver problemas técnicos e musicais con economía de tempo e esforzo.
- 11. Tocar dobres cordas (3ª e 6ª) correctamente e aplicar o vibrato ao repertorio con boa condución de brazo, pulso e dedo.
- 12. Tocar algunha peza ou fragmento con saltillo.
- 13. Ser quen de tocar a primeira vista pezas axeitadas ao nivel do curso.

Mínimos esixibles

Para acadar unha cualificación positiva na materia é necesario:

p) Superar os criterios de avaliación indicados como mínimos esixibles no apartado anterior. Consideraranse como superados cada un destes criterios cando na rúbrica de avaliación correspondente se acade o valor indicado como mínimo esixible.

q) Obter unha puntuación igual ou superior a 5 puntos sobre 10 na aplicación de todos os criterios de avaliación do curso, aplicación que se fará mediante a rúbrica correspondente (ver anexos).

r) Repertorio:

-1º trimestre:

- Unha escala e arpexos en tres oitavas. A escala interpretarase con diferentes ritmos e golpes de arco e solta, staccato e legato de 4, 8 e 12. Os arpexos ligados de 3

◦ Escalas maiores en posición fixa (1ª, 2ª, 3ª, 4ª e 5ª posición).

◦ Mecanismos con diferentes patróns de dedos e exercicios con cambios de posición.

◦ Un movemento rápido de Concerto de memoria e unha peza.

◦ Un estudo con variacións de arco e outro de dobres cordas.

◦ Unha audición técnica.

-2º trimestre:

◦ Unha escala e arpexos en tres oitavas. A escala interpretarase con diferentes ritmos e golpes de arco e solta, staccato e legato de 4, 8, 12 e 24. Os arpexos ligados de 3 e 6.

◦ Mecanismos con diferentes patróns de dedos e exercicios con cambios de posición.

◦ Unha peza de carácter virtuoso.

◦ Dous movementos para viola soa barroco (Preludio dunha suite de Bach, Fantasía de Telemann).

◦ Dous estudos (un deles será de dobres cordas e outro de estilo clásico).

◦ Unha audición técnica.

-3º trimestre:

◦ Unha escala e arpexos en tres oitavas. A escala interpretarase con diferentes ritmos e golpes de arco e solta, staccato e legato de 4, 8, 12 e 24. Os arpexos ligados de 3 e 9.

◦ Escalas de sextas e terceiras despregadas.

◦ Un movemento rápido de Concerto de memoria e unha peza ou movemento lento.

◦ Dous estudos con cambios de posición, acordes e dobres cordas.

◦ Unha audición técnica.

Avaliación inicial

Nas primeiras sesións de clase realizarase unha avaliación inicial, na que se analizará o grao de consecución dos obxectivos do curso anterior, especialmente no referente a esta materia, e que permita identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa, de ser o caso.

Procedementos e ferramentas de avaliación

Con carácter xeral a avaliación do alumnado será unha avaliación continua, polo tanto, en cada unha das sesións de clase farase un

seguimento do grao de consecución dos obxectivos e dos contidos abordados.

O profesorado valerase dos seguintes procedementos para a avaliación do alumnado:

- Observación directa e seguimento en cada unha das sesións de clase, tanto do grao de estudo e dominio do repertorio, coma do grao de participación e actitude fronte á materia, coma dos demais aspectos que se indiquen nos criterios de avaliación e cualificación.
- Grao de participación nas audicións ou concertos organizados na materia.
- Probas puntuais de nivel (audicións técnicas, audicións de aula...)

As ferramentas de avaliación serán as seguintes:

- **Dada a importancia da observación directa e do seguimento continuo do alumnado dentro dos procedementos de avaliación, o profesor/a levará conta destes aspectos nun caderno de seguimento do alumnado co fin de dar trazabilidade, transparencia e accesibilidade en todo momento á avaliación do alumnado.**
- **Así mesmo, a aplicación dos criterios de cualificación en cada unha das avaliacións do alumnado realizarase mediante o uso das rúbricas correspondentes.**

A **cualificación final** da materia será a media ponderada das tres cualificacións parciais axustada ás seguintes porcentaxes: 1º trimestre 30%, 2º trimestre 30% e terceiro trimestre 40%.

Considerarase que a materia está superada cando a cualificación final da mesma sexa igual ou superior a 5 puntos sobre 10.

Criterios de cualificación

- Dominio técnico e postura corporal
  30%
- Interpretación e musicalidade (mínimo esixible)
  50%
- Memoria (mínimo esixible)
  10%
- Traballo individual
  10%

A aplicación destes criterios de cualificación farase mediante a rúbrica correspondente publicada nesta programación (ver anexos).

Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Os criterios para a concesión de ampliación de matrícula están regulados nas Normas de Organización e Funcionamento do centro (NOF), á disposición da comunidade educativa na páxina web.

Para conceder a ampliación de matrícula é necesario que o alumnado teña superado todos os obxectivos sinalados para o curso que estea realizando. Ademais deberá demostrar un grao de madureza e sensibilidade acorde co curso ao que pretenda promocionar.

Para tal fin realizarase unha **proba** que consistirá na interpretación dun repertorio que incluirá polo menos as obras, escalas, exercicios e/ou estudos indicados nesta programación nos mínimos esixibles do curso avaliado.

Os **criterios de cualificación** da proba son os seguintes:

Dominio técnico e postura corporal
30%

Interpretación e musicalidade
60%

Memoria
10%

A aplicación dos criterios de cualificación farase mediante rúbrica correspondente publicada nesta programación (ver anexos).

Esta proba valorarase do 1 ao 10 sendo necesaria unha cualificación de 5 puntos para superala.

Medidas de recuperación

Procedementos de recuperación ordinarios

Para o alumnado que non supere algunha das avaliacións parciais do presente curso realizarase un plan de traballo específico establecendo as actividades de reforzo e de avaliación que se consideren necesarias en relación cos aspectos que precisen de mellora. No momento no que o alumno ou alumna domine os contidos das avaliacións parciais que tivera pendentes estas consideraranse superadas, e así se fará constar no caderno de seguimento do alumnado.

No caso do alumnado que teña a materia pendente do curso anterior realizarase un plan de traballo específico tendo en conta os puntos que necesiten dunha maior mellora, principalmente naqueles que se consideren contidos mínimos necesarios para superar o curso. No momento no que o alumno ou alumna domine os contidos do curso que tivera pendente este considerarase superado, e así se fará constar no caderno de seguimento do alumnado.

Procedementos de avaliación nos casos en que a avaliación continua non é posible

Como se indica anteriormente, o procedemento xeral de avaliación é o da avaliación continua pero, se o profesor ou profesora da

materia considera que non ten os datos necesarios para avaliar o alumnado de xeito continuo por mor das faltas de asistencia reiteradas deberá convocalo para unha proba na semana de exames previa a todas as sesións de avaliación. Neste caso o alumno ou alumna será convocado para dita proba con polo menos unha semana de antelación. Será o criterio do profesor ou profesora o que determine se un alumno ou alumna non pode ser avaliado seguindo os procedementos ordinarios da avaliación continua pero, en todo caso o número de ausencias do alumno ou alumna deberá ser superior ao 50% das sesións de clase do trimestre.

Dita proba consistirá na interpretación dun repertorio que incluirá polo menos as obras, escalas, exercicios e/ou estudos indicados nesta programación nos mínimos esixibles do curso avaliado.

Os criterios de cualificación da proba son os seguintes:

Dominio técnico e postura corporal
30%

Interpretación e musicalidade
60%

Memoria
10%

A aplicación dos criterios de cualificación farase mediante rúbrica correspondente (ver anexos).

A non asistencia á proba será cualificada coa nota mínima (1) na sesión de avaliación correspondente.

Proba extraordinaria de avaliación (para materias con cualificación negativa)

Aquel alumnado que non superase a materia na convocatoria ordinaria do curso disporá dunha proba extraordinaria para a recuperación da mesma (no mes de xuño). Nela deberá demostrar o dominio sobre os contidos do curso correspondente para poder aprobar a materia.

A proba consistirá na interpretación dun repertorio que incluirá polo menos as obras, escalas, exercicios e/ou estudos indicados nesta programación nos mínimos esixibles do curso avaliado.

Os criterios de cualificación da proba son os seguintes:

Dominio técnico e postura corporal
30%

Interpretación e musicalidade
60%

Memoria
10%

A aplicación dos criterios de cualificación farase mediante rúbrica correspondente (ver anexos).

Para a realización desta proba o profesorado da materia poderá requirir unicamente os exercicios e repertorio que considere non dominados durante o curso e así o fará constar no informe de

avaliación negativa correspondente. En caso contrario o alumnado deberá presentar para a proba todo o repertorio e exercicios indicados para o curso.

Recursos didácticos

- Escalas e arpexos:
- - Ševčík: Escalas e arpexos
- • C. Flesch: O sistema de escalas
- Métodos e estudos
- - Wohlfahrt: Op. 45
- - Ševčík: Op. 2/1, Op. 1/1, Op. 7, 8 e 9.
- - Schradieck, H.: Escola da técnica para viola. Vol. 1.
- - Sitt, H.: 20 Estudos de dobres cordas, Op. 32.
- - Hofmann, R.: Estudos Op. 86; Estudos melódicos en dobres cordas.
- - Trott, J.: Melodious Double-Stops. Book 1.
- - Mazas: Estudos especiais op. 36.
- - Kayser: 36 estudos elementais e progresivos para viola.
- - Uhl, A.: Dreißig Etüden für Viola.
- - Whistler: “Introducing the positions” Vol. I e II.
- - Bruni, A. B.: 25 estudos para viola.
- - Specimen Sightreading Tests (ABRSM), Graos 1-5.
- Pezas:
- - Suzuki: Vol. 5 e 6.
- - Seitz, F.: Concerto nº 3 en Sol menor, op. 12.
- - Corrette, M.: Sonata en Si b Maior para viola e continuo.
- - Cambini, G.: 6 dúos concertantes para dúas violas.
- - Bach, W. F.: Dúos para 2 violas.
- - Bach, J. S.: Suite nº 1 e Suite nº 3 (Bourrée I e II).
- - Telemann, G. P.: 12 Fantasías (transcrición das fantasías para viola).
- - Marcello, B.: Sonata en Do M e Sonata en Sol M para viola e continuo.
- - Fiocco, H.: Allegro
- - Ferguson, H.: 4 pequenas pezas Op. 6. Boosey.
- - Flackton, W.: Sonatas para viola e continuo. Schott.
- - Mozart, Leopold: Concerto para viola. Kunzelmann.
- - Zelter: Concerto en Mi b Maior.
- - Hummel, B.: Sonatina nº 1. Simrock
- - Sitt, H.: Album leaves. Peters.
- - Kalliwoda, J. W.: 6 Nocturnos Op. 186.
- - Ernst, H.: Rondo alla Zingarese.
- - Dancla, Chas.: Air Varié de Concert.

Curso: 3º GRAO PROFESIONAL

Obxectivos

- 1. Afondar no ton muscular, na respiración e na comodidade na execución instrumental.
- 2. Continuar co traballo de cambios de posición.
- 3. Afianzar o vibrato con boa condución de brazo, pulso e dedos, e traballar as distintas velocidades.
- 4. Perfeccionar os golpes de arco traballados (detaché, martelé, staccato, spiccato, …) e as súas combinacións.
- 5. Continuar co saltillo.
- 6. Desenvolvemento da velocidade e articulación da man esquerda.
- 7. Tocar escalas maiores e menores nunha corda e en posición fixa con diferentes golpes de arco, ritmos e velocidades.
- 8. Afondar no estudo de escalas e arpexos en tres oitavas con diferentes golpes de arco e velocidades (escalas ata 24 ligadas e arpexos ata 9 ligados).
- 9. Estudar as dobres cordas de xeito sistemático: 8ª, 3ª e 6ª
- 10. Manter hábitos de estudo que permitan desenvolver as capacidades técnico-artísticas, aplicando progresivamente e con autonomía os coñecementos musicais, valorando o propio rendemento e o tempo empregado no estudo
- 11. Controlar permanentemente a afinación e perfeccionar continuamente a calidade sonora
- 12. Interpretar un repertorio solístico e de conxunto que inclúa obras representativas de diferentes épocas e estilos dunha dificultade axeitada ao nivel
- 13. Iniciar a aplicación dos coñecementos harmónicos, formais e históricos na busca dunha interpretación artística de calidade
- 14. Adquirir o autocontrol necesario a través da experiencia de tocar en público como solista e en conxunto, fomentando a memorización do repertorio
- 15. Desenvolver a capacidade da lectura a primeira vista
- 16. Fomentar o hábito de escoitar música para adquirir progresivamente criterios interpretativos.

Contidos

- 1. O ton muscular e a respiración na execución instrumental.
- 2. Cambios de posición.
- 3. O vibrato con boa condución de brazo, pulso e dedos a distintas velocidades.
- 4. Golpes de arco traballados (detaché, martelé, staccato, spiccato, …) e as súas combinacións.
- 5. O saltillo.

- 6. Desenvolvemento da velocidade e articulación da man esquerda.
- 7. Escalas maiores e menores nunha corda e en posición fixa con diferentes golpes de arco, ritmos e velocidades.
- 8. Escalas e arpexos en tres oitavas con diferentes golpes de arco e velocidades.
- 9. Dobres cordas: 8ª, 3ª e 6ª
- 10. Planificación e bos hábitos de estudo.
- 11. Control da afinación e da calidade sonora
- 12. Repertorio solístico e de conxunto.
- 13. Coñecementos harmónicos, formais e históricos e a súa aplicación na interpretación.
- 14. Autocontrol para a interpretación en público como solista e en conxunto, fomentando a memorización do repertorio
- 15. Lectura a primeira vista
- 16. A escoita consciente de música.

Temporalización e secuenciación dos contidos:

- 1º trimestre. O estudo na casa: planificación. Posición correcta do corpo co instrumento e boa suxeición do arco libre de tensións. Escalas e arpexos en posición fixa (2ª, 3ª, 4ª, 5ª e 6ª posición) e sobre unha corda con diferentes ritmos, golpes de arco e velocidade. Unha escala e arpexos en tres oitavas (a escala: solto, staccato e legato de 4, 8 e 12; e os arpexos de 3 e 6). Harmónicos naturais e artificiais. Estudo das dobres cordas: intervalos de Terceiras e Sextas e estudos de dobres cordas. Traballo de mecanismos con diferentes patróns de dedos e en diferentes posicións. Traballo dun estudo con variacións para o arco. Traballo das obras programadas para o curso. Traballo sobre a calidade do son, tendo en conta o peso, a velocidade e punto de contacto, e os distintos tipos de vibrato

- 2º trimestre: Traballo dos cambios de posición e dos golpes de arco (especialmente o saltillo). Unha escala e arpexos en tres oitavas (a escala: solto, staccato e legato de 4, 8, 12 e 24; e os arpexos de 3 e 9). Estudo das dobres cordas: intervalos de Terceiras e Sextas e estudos de dobres cordas. Aplicación dos diversos patróns rítmicos, articulacións e diferentes golpes de arco a todos os aspectos do estudo da técnica. Continuación do adestramento da memoria e da lectura a primeira vista. Desenvolvemento do vibrato: fluidez e diferentes velocidades. Continuación do traballo das obras e estudos do curso. Traballo do fraseo tendo en conta os diferentes estilos, a harmonía, a agóxica e a dinámica das pezas e estudos.

- 3º trimestre: Afondamento na técnica, tanto de man esquerda como de man dereita. Unha escala e arpexos en tres oitavas (a escala: solto, staccato e legato de 4, 8, 12 e 24; e os arpexos de 3 e 9). Continuación co traballo do saltillo. Estudo das dobres cordas: intervalos de Terceiras e Sextas e Oitavas. Audicións comparadas de obras de diferentes estilos e diferentes intérpretes para analizar de maneira crítica as características das diferentes

versións. Perfeccionamento dos aspectos técnicos e interpretativos das obras e estudos traballados durante o curso.

Avaliación

A avaliación terá carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Dita avaliación será en todo caso obxectiva, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, transparente, xa que será resultado da aplicación dos criterios de avaliación e cualificación contidos nesta programación didáctica, e accesible, dado que esta programación estará publicada na web do centro e o alumnado e as familias poderán consultar toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo do proceso de ensinanza – aprendizaxe.

Criterios de avaliación

- 1. Acadar un bo ton muscular, bo control da respiración e comodidade na execución instrumental. *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE*.
- 2. Avanzar co traballo de cambios de posición.
- 3. Aplicar o vibrato con boa condución de brazo, pulso e dedos, e traballar as distintas velocidades.
- 4. Executar correctamente os golpes de arco traballados (detaché, martelé, staccato, spiccato, …) e as súas combinacións.
- 5. Executar axeitadamente pezas ou fragmentos con saltillo.
- 6. Aumentar a velocidade na execución, cunha boa articulación da man esquerda.
- 7. Tocar escalas maiores e menores nunha corda e en posición fixa con diferentes golpes de arco, ritmos e velocidades.
- 8. Tocar escalas e arpexos en tres oitavas con diferentes golpes de arco e velocidades (escalas ata 24 ligadas e arpexos ata 9 ligados).
- 9. Ser quen de tocar correctamente dobres cordas: 8ª, 3ª e 6ª
- 10. Aplicar boa planificación e bos hábitos de estudo que permitan desenvolver as capacidades técnico-artísticas, aplicando progresivamente e con autonomía os coñecementos musicais, valorando o propio rendemento e o tempo empregado no estudo
- 11. Amosar control permanente da afinación e da calidade sonora
- 12. Ser quen de interpretar un repertorio solístico e de conxunto que inclúa obras representativas de diferentes épocas e estilos. Tocar o repertorio de memoria. Participar nas audicións programadas. *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE*.
- 13. Aplicar os coñecementos harmónicos, formais e históricos na procura dunha interpretación artística de calidade
- 14. Amosar o autocontrol necesario para afrontar con garantías a interpretación en público como solista e en conxunto, fomentando a memorización do repertorio
- 15. Tocar a primeira vista pezas ou fragmentos axeitados ao nivel.

- 16. Amosar a adquisición progresiva de criterios interpretativos desde a escoita consciente de música.

Mínimos esixibles

Para acadar unha cualificación positiva na materia é necesario:

s) Superar os criterios de avaliación indicados como mínimos esixibles no apartado anterior. Considéraranse como superados cada un destes criterios cando na rúbrica de avaliación correspondente se acade o valor indicado como mínimo esixible.

t) Obter unha puntuación igual ou superior a 5 puntos sobre 10 na aplicación de todos os criterios de avaliación do curso, aplicación que se fará mediante a rúbrica correspondente (ver anexos).

u) Repertorio:

-1º trimestre:

- Unha escala e arpexos en tres oitavas. A escala interpretarase con diferentes ritmos e golpes de arco e solta, staccato e legato de 4, 8 e 12. Os arpexos ligados de 3.
- Escalas maiores en posición fixa (1ª, 2ª, 3ª, 4ª e 5ª posición) e nunha corda.
- Escalas de sextas e terceiras.
- Mecanismos con diferentes patróns de dedos e exercicios con cambios de posición.
- Un movemento rápido de Concerto de memoria e unha peza.
- Un estudo con variacións de arco e outro de dobres cordas.
- Unha audición técnica.

-2º trimestre:

- Unha escala e arpexos en tres oitavas. A escala interpretarase con diferentes ritmos e golpes de arco e solta, staccato e legato de 4, 8, 12 e 24. Os arpexos ligados de 3 e 6.
- Escalas de sextas e terceiras.
- Mecanismos con diferentes patróns de dedos e exercicios con cambios de posición.
- Unha peza de carácter virtuoso.
- Dous movementos para viola soa barroco (Preludio dunha suite de Bach, Fantasía de Telemann).
- Dous estudos (un deles será de dobres cordas e outro de estilo clásico).
- Unha audición técnica.

-3º trimestre:

◦ Unha escala e arpexos en tres oitavas. A escala interpretarase con diferentes ritmos e golpes de arco e solta, staccato e legato de 4, 8, 12 e 24. Os arpexos ligados de 3 e 9.

◦ Escalas de sextas e terceiras en dúas oitavas; e oitavas despregadas.

◦ Un movemento rápido de Concerto de memoria e unha peza ou movemento lento ou obras semellantes.

◦ Dous estudos con cambios de posición, acordes e dobres cordas, pasaxes expresivas...

◦ Unha audición técnica.

Avaliación inicial

Nas primeiras sesións de clase realizarase unha avaliación inicial, na que se analizará o grao de consecución dos obxectivos do curso anterior, especialmente no referente a esta materia, e que permita identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa, de ser o caso.

Procedementos e ferramentas de avaliación

Con carácter xeral a avaliación do alumnado será unha avaliación continua, polo tanto, en cada unha das sesións de clase farase un seguimento do grao de consecución dos obxectivos e dos contidos abordados.

O profesorado valerase dos seguintes procedementos para a avaliación do alumnado:

- Observación directa e seguimento en cada unha das sesións de clase, tanto do grao de estudo e dominio do repertorio, coma do grao de participación e actitude fronte á materia, coma dos demais aspectos que se indiquen nos criterios de avaliación e cualificación.
- Grao de participación nas audicións ou concertos organizados na materia.
- Probas puntuais de nivel (audicións técnicas, audicións de aula...)

As ferramentas de avaliación serán as seguintes:

- **Dada a importancia da observación directa e do seguimento continuo do alumnado dentro dos procedementos de avaliación, o profesor/a levará conta destes aspectos nun caderno de seguimento do alumnado co fin de dar trazabilidade, transparencia e accesibilidade en todo momento á avaliación do alumnado.**
- **Así mesmo, a aplicación dos criterios de cualificación en cada unha das avaliacións do alumnado realizarase mediante o uso das rúbricas correspondentes.**

A **cualificación final** da materia será a media ponderada das tres cualificacións parciais axustada ás seguintes porcentaxes: 1º trimestre 30%, 2º trimestre 30% e terceiro trimestre 40%.

Considerarase que a materia está superada cando a cualificación final da mesma sexa igual ou superior a 5 puntos sobre 10.

Criterios de cualificación

- Dominio técnico e postura corporal
  30%
- Interpretación e musicalidade (mínimo esixible)
  50%
- Memoria (mínimo esixible)
  10%
- Traballo individual
  10%

A aplicación destes criterios de cualificación farase mediante a rúbrica correspondente publicada nesta programación (ver anexos).

Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Os criterios para a concesión de ampliación de matrícula están regulados nas Normas de Organización e Funcionamento do centro (NOF), á disposición da comunidade educativa na páxina web.

Para conceder a ampliación de matrícula é necesario que o alumnado teña superado todos os obxectivos sinalados para o curso que estea realizando. Ademais deberá demostrar un grao de madureza e sensibilidade acorde co curso ao que pretenda promocionar.

Para tal fin realizarase unha **proba** que consistirá na interpretación dun repertorio que incluirá polo menos as obras, escalas, exercicios e/ou estudos indicados nesta programación nos mínimos esixibles do curso avaliado.

Os **criterios de cualificación** da proba son os seguintes:

Dominio técnico e postura corporal
30%

Interpretación e musicalidade
60%

Memoria
10%

A aplicación dos criterios de cualificación farase mediante rúbrica correspondente publicada nesta programación (ver anexos).

Esta proba valorarase do 1 ao 10 sendo necesaria unha cualificación de 5 puntos para superala.

Medidas de recuperación

Procedementos de recuperación ordinarios

Para o alumnado que non supere algunha das avaliacións parciais do presente curso realizarase un plan de traballo específico establecendo as actividades de reforzo e de avaliación que se consideren necesarias en relación cos aspectos que precisen de mellora. No momento no que o alumno ou alumna domine os contidos das avaliacións parciais que tivera pendentes estas considerararanse superadas, e así se fará constar no caderno de seguimento do alumnado.

No caso do alumnado que teña a materia pendente do curso anterior realizarase un plan de traballo específico tendo en conta os puntos que necesiten dunha maior mellora, principalmente naqueles que se consideren contidos mínimos necesarios para superar o curso. No momento no que o alumno ou alumna domine os contidos do curso que tivera pendente este considerarase superado, e así se fará constar no caderno de seguimento do alumnado.

Procedementos de avaliación nos casos en que a avaliación continua non é posible

Como se indica anteriormente, o procedemento xeral de avaliación é o da avaliación continua pero, se o profesor ou profesora da materia considera que non ten os datos necesarios para avaliar o alumnado de xeito continuo por mor das faltas de asistencia reiteradas deberá convocalo para unha proba na semana de exames previa a todas as sesións de avaliación. Neste caso o alumno ou alumna será convocado para dita proba con polo menos unha semana de antelación. Será o criterio do profesor ou profesora o que determine se un alumno ou alumna non pode ser avaliado seguindo os procedementos ordinarios da avaliación continua pero, en todo caso o número de ausencias do alumno ou alumna deberá ser superior ao 50% das sesións de clase do trimestre.

Dita proba consistirá na interpretación dun repertorio que incluirá polo menos as obras, escalas, exercicios e/ou estudos indicados nesta programación nos mínimos esixibles do curso avaliado.

Os criterios de cualificación da proba son os seguintes:

Dominio técnico e postura corporal
30%

Interpretación e musicalidade
60%

Memoria
10%

A aplicación dos criterios de cualificación farase mediante rúbrica correspondente (ver anexos).

A non asistencia á proba será cualificada coa nota mínima (1) na sesión de avaliación correspondente.

Proba extraordinaria de avaliación (para materias con cualificación negativa)

Aquel alumnado que non superase a materia na convocatoria ordinaria do curso disporá dunha proba extraordinaria para a recuperación da mesma (no mes de xuño). Nela deberá demostrar o dominio sobre os contidos do curso correspondente para poder aprobar a materia.

A proba consistirá na interpretación dun repertorio que incluirá polo menos as obras, escalas, exercicios e/ou estudos indicados nesta programación nos mínimos esixibles do curso avaliado.

Os criterios de cualificación da proba son os seguintes:

Dominio técnico e postura corporal
30%

Interpretación e musicalidade
60%

Memoria
10%

A aplicación dos criterios de cualificación farase mediante rúbrica correspondente (ver anexos).

Para a realización desta proba o profesorado da materia poderá requirir unicamente os exercicios e repertorio que considere non dominados durante o curso e así o fará constar no informe de avaliación negativa correspondente. En caso contrario o alumnado deberá presentar para a proba todo o repertorio e exercicios indicados para o curso.

Recursos didácticos

- Escalas e arpexos:
- - Ševčík: Escalas e arpexos
- • C. Flesch: O sistema de escalas.
- • Forbes, W.: A Third Book of Scales and Arpeggios for viola players. OUP
-
- Métodos e estudos
- - Kayser: Estudos op. 20
- - Kreutzer: 42 Estudos.
- - Fiorillo: 31 Estudos.
- - Ševčík: op. 1, op. 2, op. 7, op. 8 e op. 9
- - Sitt, H.: Estudos de dobres cordas, op. 32.
- - Hofmann, R.: Estudos melódicos en dobres cordas.
- - Polo, E.: 30 estudos de dobres cordas.
- - H. Whistler: “Introducing the positions” Vol. I e II.
- - Specimen Sightreading Test (ABRSM), Graos 6-8
- - Bruni, A. B.: 25 estudos para viola.
- - Hoffmeister: Estudos para viola.
- - Mazas: Estudos especiais op. 36.
- - Schradieck: “Escola da técnica de viola” Vol. I, II e III.
-
- Pezas:
- - Bach, J. S.: Suites nº 1, 2 e 3.

- - Suzuki vol. 6
- - Seitz, F.: Concerto nº 3 en Sol menor, op. 12.
- - Eccles: Sonata para viola e continuo.
- - A. Corelli: Folia.
- - Telemann, G. P.: 12 Fantasías (transcrición para viola).
- - Telemann, G. P.: 6 sonatas para viola e continuo
- - Bach, C. P. E.: Sonata para viola e cémbalo en Sol menor. Schott.
- - Graun, J. G.: Sonata nº 1 para viola e cémbalo en Si b Maior.
- - Glazunov, A.: Elexía, op. 44.
- - Bloch, E.: Meditación e Procesional.
- - Bach, Chr.: Concerto en Do menor.
- - Zelter: Concerto en Mi b Maior.
- - Accolay: Concerto nº 1.
- - Haendel-Casadesus: Concerto en Si menor.
- - Bruni, A. B.: 3 sonatas. Schott.
- - Stamitz, C.: Sechs Duette für zwei Violen. Schott.
- - Nardini, P.: 6 dúos. Schott.
- - Dancla, Chas.: Air Varié de Concert.
- - Métodos e pezas que o profesor considere axeitadas.

Curso: 4º GRAO PROFESIONAL

Obxectivos

- 1. Afondar no ton muscular, na respiración e na liberdade de movementos implicados na execución instrumental.
- 2. Manter hábitos de estudo que permitan desenvolver capacidades técnico-artísticas, aplicando progresivamente e con autonomía os coñecementos musicais, valorando o propio rendemento e o tempo empregado no estudo.
- 3. Continuar o desenvolvemento técnico-artístico do instrumento, tanto do arco como da man esquerda: Articulación, fraseo, dixitación, etc.
- 4. Controlar permanentemente a afinación e perfeccionar continuamente a calidade sonora.
- 5. Continuar co traballo de cambios de posición.
- 6. Afianzar o vibrato con boa condución de brazo, pulso e dedos, e traballar as distintas velocidades.
- 7. Perfeccionar os golpes de arco traballados (detaché, martelé, staccato, spiccato, saltillo…) e iniciar a práctica de golpes de arco virtuosos como ricochet e spiccato volante.
- 8. Desenvolvemento da velocidade e articulación da man esquerda.
- 9. Estudar as dobres cordas de xeito sistemático: 8ª, 3ª, 6ª e iniciar o estudo das 4ªs.
- 10. Tocar escalas e arpexos de tres oitavas con diferentes golpes de arco e velocidades.
- 11. Interpretar un repertorio solístico e de conxunto que inclúa obras representativas de diferentes épocas e estilos dunha dificultade axeitada ao nivel.
- 12. Aplicar os coñecementos harmónicos, formais e históricos na busca dunha interpretación artística de calidade.
- 13. Adquirir cada vez un maior autocontrol na experiencia de tocar, fomentando a memorización do repertorio.
- 14. Desenvolver a capacidade da lectura a primeira vista.
- 15. Fomentar o hábito de escoitar música para adquirir progresivamente criterios interpretativos.
- 16. Afondar nas capacidades expresivas do instrumento e das obras.

Contidos

- 1.O ton muscular, a respiración e a liberdade de movementos implicados na execución instrumental.
- 2. Hábitos de estudo.
- 3. Desenvolvemento técnico-artístico do instrumento, tanto do arco como da man esquerda: Articulación, fraseo, dixitación, etc.
- 4. A afinación e a calidade sonora.

- 5. Cambios de posición.
- 6. O vibrato.
- 7. Golpes de arco xa traballados (detaché, martelé, staccato, spiccato, saltillo…) e novos golpes de arco virtuosos como ricochet e spiccato volante.
- 8. Velocidade e articulación da man esquerda.
- 9. Dobres cordas de xeito sistemático: 8ª, 3ª, 6ª e iniciar as 4ªs.
- 10. Escalas e arpexos en tres oitavas con diferentes golpes de arco e velocidades.
- 11. Repertorio solístico e de conxunto.
- 12. Os coñecementos harmónicos, formais e históricos e a súa aplicación a unha interpretación artística de calidade.
- 13. O autocontrol na interpretación pública, fomentando a memorización do repertorio.
- 14. Lectura a primeira vista.
- 15. A escoita consciente de música.
- 16. As capacidades expresivas do instrumento.

Temporalización e secuenciación dos contidos:

- 1º trimestre: O estudo na casa: planificación. Posición correcta do corpo co instrumento e boa suxeición do arco libre de tensións. Escalas e arpexos en posición fixa (2ª, 3ª, 4ª, 5ª e 6ª posición) e sobre unha corda con diferentes ritmos, golpes de arco e velocidade. Unha escala e arpexos en tres oitavas (a escala: solto, staccato e legato de 4, 8 e 12; e os arpexos de 3 e 6). Exercicios de cambios de posición. Estudo das dobres cordas: intervalos de Terceiras e Sextas e estudos de dobres cordas. Traballo de mecanismos con diferentes patróns de dedos e en diferentes posicións. Traballo dun estudo con variacións para o arco. Mellora do saltillo. Traballo das obras programadas para o curso. Traballo sobre a calidade do son, tendo en conta o peso, a velocidade e punto de contacto, e os distintos tipos de vibrato

- 2º trimestre: Traballo dos cambios de posición e dos golpes de arco. Unha escala e arpexos en tres oitavas (a escala: solto, staccato e legato de 4, 8, 12 e 24; e os arpexos de 3 e 9). Estudo das dobres cordas: intervalos de Terceiras, Sextas e Cuartas. Acordes de 3 e 4 notas. Aplicación dos diversos patróns rítmicos, articulacións e diferentes golpes de arco a todos os aspectos do estudo da técnica. Continuación do adestramento da memoria e da lectura a primeira vista. Desenvolvemento do vibrato: fluidez e diferentes velocidades. Continuación do traballo das obras e estudos do curso. Traballo do fraseo tendo en conta os diferentes estilos, a harmonía, a agóxica e a dinámica das pezas e estudos.

- 3º trimestre: Afondamento na técnica, tanto de man esquerda como de man dereita. Unha escala e arpexos en tres oitavas (a escala: solto, staccato e legato de 4, 8, 12 e 24; e os arpexos de 3 e 9). Continuación co traballo do saltillo. Iniciación a golpes

de arco virtuosos como ricochet, arco Viotti, staccato volante, etc. Estudo das dobres cordas: intervalos de Terceiras e Sextas e Oitavas. Audicións comparadas de obras de diferentes estilos e diferentes intérpretes para analizar de maneira crítica as características das diferentes versións. Perfeccionamento dos aspectos técnicos e interpretativos das obras e estudos traballados durante o curso.

Avaliación

A avaliación terá carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Dita avaliación será en todo caso obxectiva, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, transparente, xa que será resultado da aplicación dos criterios de avaliación e cualificación contidos nesta programación didáctica, e accesible, dado que esta programación estará publicada na web do centro e o alumnado e as familias poderán consultar toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo do proceso de ensinanza – aprendizaxe.

Criterios de avaliación

- 1. Acadar un bo ton muscular, bo control da respiración e comodidade na execución instrumental. *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE*.
- 2. Aplicar bos hábitos ao estudo diario que permitan desenvolver capacidades técnico-artísticas, aplicando progresivamente e con autonomía os coñecementos musicais, valorando o propio rendemento e o tempo empregado no estudo.
- 3. Amosar evolución no desenvolvemento técnico-artístico tanto do arco como da man esquerda: Articulación, fraseo, dixitación, etc.
- 4. Ser quen de controlar permanentemente a afinación e a calidade sonora.
- 5. Executar correctamente os cambios de posición.
- 6. Aplicar o vibrato con boa condución de brazo, pulso e dedos, e a distintas velocidades.
- 7. Realizar os golpes de arco traballados anteriormente (detaché, martelé, staccato, spiccato, saltillo…) e novos golpes de arco virtuosos (ricochet e spiccato volante).
- 8. Aumentar a velocidade da man esquerda cunha articulación axeitada.
- 9. Tocar correctamente dobres cordas: 8ª, 3ª, 6ª e 4ªs.
- 10. Executar escalas e arpexos de tres oitavas con diferentes golpes de arco e velocidades con corrección.
- 11. Interpretar un repertorio solístico e de conxunto que inclúa obras representativas de diferentes épocas e estilos dunha dificultade axeitada ao nivel. Tocar o repertorio de memoria. Participar nas audicións programadas. *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE*.

- 12. Amosar os coñecementos harmónicos, formais e históricos aplicándoos á interpretación.
- 13. Amosar autocontrol na interpretación e na memorización do repertorio.
- 14. Poder tocar a primeira vista pezas ou fragmentos axeitados ao nivel.
- 15. Adquirir e aplicar criterios interpretativos froito da escoita habitual de música.
- 16. Amosar dominio das capacidades expresivas do instrumento e aplicalas nas obras.

Mínimos esixibles

Para acadar unha cualificación positiva na materia é necesario:

v) Superar os criterios de avaliación indicados como mínimos esixibles no apartado anterior. Consideraranse como superados cada un destes criterios cando na rúbrica de avaliación correspondente se acade o valor indicado como mínimo esixible.

w) Obter unha puntuación igual ou superior a 5 puntos sobre 10 na aplicación de todos os criterios de avaliación do curso, aplicación que se fará mediante a rúbrica correspondente (ver anexos).

x) Repertorio:

-1º trimestre:

◦ Unha escala e arpexos en tres oitavas. A escala interpretarase con diferentes ritmos e golpes de arco e solta, staccato e legato de 4, 8 e 12. Os arpexos ligados de 3.

◦ Escalas maiores en posición fixa (1ª, 2ª, 3ª, 4ª e 5ª posición) e nunha corda.

◦ Escalas de sextas e terceiras.

◦ Mecanismos con diferentes patróns de dedos e exercicios con cambios de posición.

◦ Un movemento rápido de Concerto de memoria e unha peza.

◦ Un movemento para viola soa barroco (Preludio dunha suite de Bach, Fantasía de Telemann).

◦ Un estudo con variacións de arco e outro de dobres cordas.

◦ Unha audición técnica.

-2º trimestre:

◦ Unha escala e arpexos en tres oitavas. A escala interpretarase con diferentes ritmos e golpes de arco e solta, staccato e legato de 4, 8, 12 e 24. Os arpexos ligados de 3 e 6.

◦ Escalas de sextas e terceiras en dúas oitavas; e cuartas despregadas.

◦ Mecanismos con diferentes patróns de dedos e exercicios con cambios de posición.

◦ Unha peza de carácter virtuoso.

◦ Dous movementos para viola soa barroco (Preludio dunha suite de Bach, Fantasía de Telemann).

◦ Dous estudos (un deles será de dobres cordas e outro de estilo clásico).

◦ Unha audición técnica.

-3º trimestre:

◦ Unha escala e arpexos en tres oitavas. A escala interpretarase con diferentes ritmos e golpes de arco e solta, staccato e legato de 4, 8, 12 e 24. Os arpexos ligados de 3 e 9.

◦ Escalas de sextas e terceiras en dúas oitavas; e oitavas despregadas.

◦ Un movemento rápido de Concerto de memoria e unha peza ou movemento lento ou obras semellantes.

◦ Dous estudos con cambios de posición, acordes e dobres cordas, pasaxes expresivas...

◦ Unha audición técnica.

Avaliación inicial

Nas primeiras sesións de clase realizarase unha avaliación inicial, na que se analizará o grao de consecución dos obxectivos do curso anterior, especialmente no referente a esta materia, e que permita identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa, de ser o caso.

Procedementos e ferramentas de avaliación

Con carácter xeral a avaliación do alumnado será unha avaliación continua, polo tanto, en cada unha das sesións de clase farase un seguimento do grao de consecución dos obxectivos e dos contidos abordados.

O profesorado valerase dos seguintes procedementos para a avaliación do alumnado:

- Observación directa e seguimento en cada unha das sesións de clase, tanto do grao de estudo e dominio do repertorio, coma do grao de participación e actitude fronte á materia, coma dos demais aspectos que se indiquen nos criterios de avaliación e cualificación.
- Grao de participación nas audicións ou concertos organizados na materia.
- Probas puntuais de nivel (audicións técnicas, audicións de aula...)

As ferramentas de avaliación serán as seguintes:

- **Dada a importancia da observación directa e do seguimento continuo do alumnado dentro dos procedementos de avaliación, o profesor/a levará conta destes aspectos nun caderno de seguimento do alumnado co fin de dar trazabilidade, transparencia e accesibilidade en todo momento á avaliación do alumnado.**
- **Así mesmo, a aplicación dos criterios de cualificación en cada unha das avaliacións do alumnado realizarase mediante o uso das rúbricas correspondentes.**

A **cualificación final** da materia será a media ponderada das tres cualificacións parciais axustada ás seguintes porcentaxes: 1º trimestre 30%, 2º trimestre 30% e terceiro trimestre 40%.

Considerarase que a materia está superada cando a cualificación final da mesma sexa igual ou superior a 5 puntos sobre 10.

Criterios de cualificación

- Dominio técnico e postura corporal
  30%
- Interpretación e musicalidade (mínimo esixible)
  50%
- Memoria (mínimo esixible)
  10%
- Traballo individual
  10%

A aplicación destes criterios de cualificación farase mediante a rúbrica correspondente publicada nesta programación (ver anexos).

Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Os criterios para a concesión de ampliación de matrícula están regulados nas Normas de Organización e Funcionamento do centro (NOF), á disposición da comunidade educativa na páxina web.

Para conceder a ampliación de matrícula é necesario que o alumnado teña superado todos os obxectivos sinalados para o curso que estea realizando. Ademais deberá demostrar un grao de madureza e sensibilidade acorde co curso ao que pretenda promocionar.

Para tal fin realizarase unha **proba** que consistirá na interpretación dun repertorio que incluirá polo menos as obras, escalas, exercicios e/ou estudos indicados nesta programación nos mínimos esixibles do curso avaliado.

Os **criterios de cualificación** da proba son os seguintes:

Dominio técnico e postura corporal
30%

Interpretación e musicalidade
60%

Memoria
10%

A aplicación dos criterios de cualificación farase mediante rúbrica correspondente publicada nesta programación (ver anexos).

Esta proba valorarase do 1 ao 10 sendo necesaria unha cualificación de 5 puntos para superala.

Medidas de recuperación

Procedementos de recuperación ordinarios

Para o alumnado que non supere algunha das avaliacións parciais do presente curso realizarase un plan de traballo específico establecendo as actividades de reforzo e de avaliación que se consideren necesarias en relación cos aspectos que precisen de mellora. No momento no que o alumno ou alumna domine os contidos das avaliacións parciais que tivera pendentes estas consideraranse superadas, e así se fará constar no caderno de seguimento do alumnado.

No caso do alumnado que teña a materia pendente do curso anterior realizarase un plan de traballo específico tendo en conta os puntos que necesiten dunha maior mellora, principalmente naqueles que se consideren contidos mínimos necesarios para superar o curso. No momento no que o alumno ou alumna domine os contidos do curso que tivera pendente este considerarase superado, e así se fará constar no caderno de seguimento do alumnado.

Procedementos de avaliación nos casos en que a avaliación continua non é posible

Como se indica anteriormente, o procedemento xeral de avaliación é o da avaliación continua pero, se o profesor ou profesora da materia considera que non ten os datos necesarios para avaliar o alumnado de xeito continuo por mor das faltas de asistencia reiteradas deberá convocalo para unha proba na semana de exames previa a todas as sesións de avaliación. Neste caso o alumno ou alumna será convocado para dita proba con polo menos unha semana de antelación. Será o criterio do profesor ou profesora o que determine se un alumno ou alumna non pode ser avaliado seguindo os procedementos ordinarios da avaliación continua pero, en todo caso o número de ausencias do alumno ou alumna deberá ser superior ao 50% das sesións de clase do trimestre.

Dita proba consistirá na interpretación dun repertorio que incluirá polo menos as obras, escalas, exercicios e/ou estudos indicados nesta programación nos mínimos esixibles do curso avaliado.

Os criterios de cualificación da proba son os seguintes:

Dominio técnico e postura corporal
30%

Interpretación e musicalidade
60%

Memoria
10%

A aplicación dos criterios de cualificación farase mediante rúbrica correspondente (ver anexos).

A non asistencia á proba será cualificada coa nota mínima (1) na sesión de avaliación correspondente.

Proba extraordinaria de avaliación (para materias con cualificación negativa)

Aquel alumnado que non superase a materia na convocatoria ordinaria do curso disporá dunha proba extraordinaria para a recuperación da mesma (no mes de xuño). Nela deberá demostrar o dominio sobre os contidos do curso correspondente para poder aprobar a materia.

A proba consistirá na interpretación dun repertorio que incluirá polo menos as obras, escalas, exercicios e/ou estudos indicados nesta programación nos mínimos esixibles do curso avaliado.

Os criterios de cualificación da proba son os seguintes:

Dominio técnico e postura corporal
30%

Interpretación e musicalidade
60%

Memoria
10%

A aplicación dos criterios de cualificación farase mediante rúbrica correspondente (ver anexos).

Para a realización desta proba o profesorado da materia poderá requirir unicamente os exercicios e repertorio que considere non dominados durante o curso e así o fará constar no informe de avaliación negativa correspondente. En caso contrario o alumnado deberá presentar para a proba todo o repertorio e exercicios indicados para o curso.

Recursos didácticos

- Escalas e arpexos:
- - Ševčík: Escalas e arpexos
- • C. Flesch: O sistema de escalas.
- • Forbes, W.: A Third Book of Scales and Arpeggios for viola players. OUP
-
- Métodos e estudos
- - Kayser: Estudos op. 20
- - Kreutzer: 42 Estudos.
- - Fiorillo: 31 Estudos.
- - Ševčík: op. 1, op. 2, op. 7, op. 8 e op. 9
- - Sitt, H.: Estudos de dobres cordas, op. 32.
- - Hofmann, R.: Estudos melódicos en dobres cordas.
- - Polo, E.: 30 estudos de dobres cordas.
- - H. Whistler: “Introducing the positions” Vol. I e II.

- - Bruni, A. B.: 25 estudos para viola.
- - Hoffmeister: Estudos para viola.
- - Campagnoli: 41 Caprices.
- - Mazas: Estudos especiais op. 36.
- - Specimen Sightreading Test (ABRSM), Graos 6-8
- - Bruni, A. B.: 25 estudos para viola.
- - Schradieck: “Escola da técnica de viola” Vol. I, II e III.

- Pezas:
- - Bach, J. S.: Suites nº 2 e 3.
- - A. Corelli: Folia.
- - Telemann, G. P.: 12 Fantasías (transcrición para viola).
- - Telemann, G. P.: 6 sonatas
- - Bach, C. P. E.: Sonata para viola e cémbalo en Sol menor. Schott.
- - Graun, J. G.: Sonata nº 1 para viola e cémbalo en Si b Maior.
- - Glazunov, A.: Elexía, op. 44.
- - Bloch, E.: Meditación e Procesional.
- - Hindemith, P.: Trauermusik.
- - Zelter: Concerto en Mi b Maior.
- - Bach, J. C. - Casadesus: Concerto para viola en Do menor.
- - Schubert, J.: Concerto para viola en Do Maior.
- - Pleyel, I.: Concerto para viola op. 31.
- - Accolay: Concerto nº 1.
- - Beethoven: Romanza en Fa Maior.
- - Haendel-Casadesus: Concerto en Si menor.
- - Bruni, A. B.: 3 sonatas. Schott.
- - Stamitz, C.: Sechs Duette für zwei Violen. Schott.
- - Nardini, P.: 6 dúos. Schott.
- - Métodos e pezas que o profesor considere axeitadas.

Curso: 5º GRAO PROFESIONAL

Obxectivos

- 1. Afondar no ton muscular, na respiración e na liberdade de movementos implicados na execución instrumental.
- 2. Manter hábitos de estudo que permitan desenvolver capacidades técnico-artísticas, aplicando progresivamente e con autonomía os coñecementos musicais, valorando o propio rendemento e o tempo empregado no estudo.
- 3. Continuar o desenvolvemento técnico-artístico do instrumento, tanto do arco como da man esquerda: Articulación, fraseo, dixitación, etc.
- 4. Controlar permanentemente a afinación e perfeccionar continuamente a calidade sonora.
- 5. Continuar co traballo de cambios de posición.
- 6. Conseguir un vibrato de calidade que sexa versátil.
- 7. Perfeccionar os golpes de arco traballados (detaché, martelé, staccato, spiccato, saltillo…) e practicar os golpes de arco virtuosos como ricochet e spiccato volante.
- 8. Desenvolver a velocidade e articulación da man esquerda.
- 9. Estudar as dobres cordas de xeito sistemático: 8ª, 3ª, 6ª e 4ªs.
- 10. Tocar escalas e arpexos de tres oitavas con diferentes golpes de arco e velocidades.
- 11. Interpretar un repertorio solístico e de conxunto que inclúa obras representativas de diferentes épocas e estilos dunha dificultade axeitada ao nivel.
- 12. Aplicar os coñecementos harmónicos, formais e históricos na busca dunha interpretación artística de calidade e como vía do reforzo da memoria.
- 13. Adquirir cada vez un maior autocontrol ao tocar, fomentando a memorización do repertorio.
- 14. Desenvolver a capacidade da lectura a primeira vista.
- 15. Fomentar o hábito de escoitar música para adquirir progresivamente criterios interpretativos.
- 16. Afondar nas capacidades expresivas do instrumento e das obras.

Contidos

- 1. O ton muscular, a respiración e a liberdade de movementos implicados na execución instrumental.
- 2. Os bos hábitos de estudo.
- 3. Desenvolvemento técnico-artístico do instrumento, tanto do arco como da man esquerda.
- 4. A afinación e a calidade sonora.
- 5. Cambios de posición.
- 6. O vibrato.
- 7. Golpes de arco: detaché, martelé, staccato, spiccato, saltillo, ricochet e spiccato volante.
- 8. A velocidade e a articulación da man esquerda.
- 9. Dobres cordas: 8ª, 3ª, 6ª e 4ªs.
- 10. Escalas e arpexos de tres oitavas con diferentes golpes de arco e velocidades.
- 11. Repertorio solístico e de conxunto con obras representativas de diferentes épocas e estilos.
- 12. Os coñecementos harmónicos, formais e históricos e a súa aplicación á interpretación.
- 13. Autocontrol na interpretación e memorización do repertorio.
- 14. Lectura a primeira vista.
- 15. A escoita activa de música para adquirir progresivamente criterios interpretativos.
- 16. As capacidades expresivas do instrumento.

Temporalización e secuenciación dos contidos:

- 1º trimestre: O estudo na casa: planificación. Posición correcta do corpo co instrumento e boa suxeición do arco libre de tensións. Escalas e arpexos sobre unha corda con diferentes ritmos, golpes de arco e velocidade. Unha escala e arpexos en tres oitavas (a escala: solto, staccato e legato de 4, 8, 12 e 24; e os arpexos de 3 e 6). Exercicios de cambios de posición. Estudo das dobres cordas: intervalos de Terceiras e Sextas e estudos de dobres cordas. Traballo de mecanismos con diferentes patróns de dedos e en diferentes posicións. Traballo dun estudo con variacións para o arco. Mellora dos golpes de arco. Traballo das obras programadas para o curso. Traballo sobre a calidade do son, tendo en conta o peso, a velocidade e punto de contacto, e os distintos tipos de vibrato

- 2º trimestre: Traballo dos cambios de posición e dos golpes de arco. Unha escala e arpexos en tres oitavas (a escala: solto, staccato e legato de 4, 8, 12 e 24; e os arpexos de 3 e 9). Estudo das dobres cordas: intervalos de Terceiras, Sextas e Cuartas. Acordes de 3 e 4 notas. Aplicación dos diversos patróns rítmicos, articulacións e diferentes golpes de arco a todos os aspectos do estudo da técnica. Continuación do adestramento da memoria e da lectura a primeira vista. Desenvolvemento do vibrato: fluidez e diferentes velocidades. Continuación do traballo das obras e

estudos do curso. Traballo do fraseo tendo en conta os diferentes estilos, a harmonía, a agóxica e a dinámica das pezas e estudos. Afondamento nos principios de autopercepción, sensación corporal, autoescoita, e autoanálise á hora de lograr unha autonomía cada vez maior no estudo.

- 3º trimestre: Afondamento na técnica, tanto de man esquerda como de man dereita. Unha escala e arpexos en tres oitavas (a escala: solto, staccato e legato de 4, 8, 12 e 24; e os arpexos de 3 e 9). Continuación co traballo do saltillo, dos golpes de arco virtuosos como ricochet, arco Viotti, staccato volante, etc. Estudo das dobres cordas: intervalos de Terceiras e Sextas e Oitavas. Interpretación das obras de repertorio propostas para este curso con calidades e concordancia co estilo ao que pertencen. Afondamento nos principios de autopercepción, sensación corporal, autoescoita, e autoanálise á hora de lograr unha autonomía cada vez maior no estudo. Audicións comparadas de obras de diferentes estilos e diferentes intérpretes para analizar de maneira crítica as características das diferentes versións.

Avaliación

A avaliación terá carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Dita avaliación será en todo caso obxectiva, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, transparente, xa que será resultado da aplicación dos criterios de avaliación e cualificación contidos nesta programación didáctica, e accesible, dado que esta programación estará publicada na web do centro e o alumnado e as familias poderán consultar toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo do proceso de ensinanza – aprendizaxe.

Criterios de avaliación

- 1. Acadar un bo ton muscular, control da respiración e liberdade de movementos implicados na execución instrumental. *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE*.
- 2. Mostrar en cada clase a capacidade de aprendizaxe progresiva e os hábitos de estudo adquiridos.
- 3. Mostrar un grao de asimilación dos conceptos técnicos, tanto do brazo dereito (Suxeición, condución, golpes de arco á corda e saltados, acordes, etc.), así como da man esquerda (articulación, cambios de posición, vibrato, desenvolvemento das dobres cordas etc.) e a coordinación de ambos brazos acorde cos contidos tratados en cada curso.
- 4. Interpretar o repertorio controlando permanentemente a afinación e a calidade sonora.
- 5. Realizar os cambios de posición correctamente
- 6. Saber empregar o vibrato con calidade, versatilidade e bo gusto en estudos e obras.

- 7. Mostrar control na execución dos golpes de arco traballados: detaché, martelé, staccato, spiccato, saltillo, ricochet e spiccato volante.
- 8. Ser quen de tocar a gran velocidade cunha axeitada articulación da man esquerda.
- 9. Tocar escalas en dobres cordas: sextas, terceiras e oitavas.
- 10. Tocar tres escalas en tres oitavas e os seus arpexos con boa afinación e bo son, tendo en conta unha boa distribución do arco, cambios de posición fluídos e cambios de corda limpos, en catro, seis, oito, doce e vinte e catro por arco para a escala e nove para os arpexos.
- 11. Interpretar un repertorio que inclúa estudos e obras para solista ou con acompañamento de piano, empregando a técnica e os criterios estéticos adquiridos. *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE*.
- 12. Aplicar os coñecementos harmónicos, formais e históricos na busca dunha interpretación artística de calidade e como vía do reforzo da memoria.
- 13. Interpretar a práctica totalidade do repertorio de memoria e con autocontrol. Participar nas audicións programadas. *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE*.
- 14. Tocar exercicios de lectura a primeira vista conforme aos niveis propios do curso.
- 15. Aplicar os criterios interpretativos adquiridos a través da escoita consciente de música.
- 16. Amosar dominio das capacidades expresivas do instrumento e aplicalas nas obras.

Mínimos esixibles

Para acadar unha cualificación positiva na materia é necesario:

y) Superar os criterios de avaliación indicados como mínimos esixibles no apartado anterior. Consideraranse como superados cada un destes criterios cando na rúbrica de avaliación correspondente se acade o valor indicado como mínimo esixible.

z) Obter unha puntuación igual ou superior a 5 puntos sobre 10 na aplicación de todos os criterios de avaliación do curso, aplicación que se fará mediante a rúbrica correspondente (ver anexos).

aa) Repertorio:

-1º trimestre:

◦ Unha escala e arpexos en tres oitavas. A escala interpretarase con diferentes ritmos e golpes de arco e solta, staccato e legato de 4, 8, 12 e 24. Os arpexos ligados de 3 e 6.

◦ Escalas e arpexos sobre unha corda con diferentes ritmos, golpes de arco e velocidade.

◦ Escalas de sextas, terceiras e oitavas.

◦ Mecanismos con diferentes patróns de dedos e exercicios con cambios de posición.

◦ Un primeiro movemento de concerto con cadencia de memoria e unha peza ou movemento lento de concerto.

◦ Un estudo con variacións de arco e outro de dobres cordas.

◦ Unha audición técnica.

-2º trimestre:

◦ Unha escala e arpexos en tres oitavas. A escala interpretarase con diferentes ritmos e golpes de arco e solta, staccato e legato de 4, 8, 12 e 24. Os arpexos ligados de 3 e 9.

◦ Escalas de sextas, terceiras e oitavas en dúas oitavas; e cuartas despregadas.

◦ Unha peza de carácter virtuoso.

◦ Viola soa: 3 movementos das Suites de J.S. Bach, dous movementos das Sonatas e Partitas de J.S. Bach ou a Passacaglia de Biber.

◦ Dous estudos (un deles será de dobres cordas e outro de estilo clásico).

◦ Unha audición técnica.

-3º trimestre:

◦ Unha escala e arpexos en tres oitavas. A escala interpretarase con diferentes ritmos e golpes de arco e solta, staccato e legato de 4, 8, 12 e 24. Os arpexos ligados de 3 e 9.

◦ Escalas de sextas, terceiras e oitavas en dúas oitavas.

◦ Dous movementos de Sonata con piano ou semellante.

◦ Dous Caprichos.

◦ Unha audición técnica.

Avaliación inicial

Nas primeiras sesións de clase realizarase unha avaliación inicial, na que se analizará o grao de consecución dos obxectivos do curso anterior, especialmente no referente a esta materia, e que permita identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa, de ser o caso.

Procedementos e ferramentas de avaliación

Con carácter xeral a avaliación do alumnado será unha avaliación continua, polo tanto, en cada unha das sesións de clase farase un seguimento do grao de consecución dos obxectivos e dos contidos abordados.

O profesorado valerase dos seguintes procedementos para a avaliación do alumnado:

- Observación directa e seguimento en cada unha das sesións de clase, tanto do grao de estudo e dominio do repertorio, coma do grao de participación e actitude fronte á materia, coma dos demais aspectos que se indiquen nos criterios de avaliación e cualificación.

- Grao de participación nas audicións ou concertos organizados na materia.
- Probas puntuais de nivel (audicións técnicas, audicións de aula...)

As ferramentas de avaliación serán as seguintes:

- **Dada a importancia da observación directa e do seguimento continuo do alumnado dentro dos procedementos de avaliación, o profesor/a levará conta destes aspectos nun caderno de seguimento do alumnado co fin de dar trazabilidade, transparencia e accesibilidade en todo momento á avaliación do alumnado.**
- **Así mesmo, a aplicación dos criterios de cualificación en cada unha das avaliacións do alumnado realizarase mediante o uso das rúbricas correspondentes.**

A **cualificación final** da materia será a media ponderada das tres cualificacións parciais axustada ás seguintes porcentaxes: 1º trimestre 30%, 2º trimestre 30% e terceiro trimestre 40%.

Considerarase que a materia está superada cando a cualificación final da mesma sexa igual ou superior a 5 puntos sobre 10.

Criterios de cualificación

- Dominio técnico e postura corporal
  30%
- Interpretación e musicalidade (mínimo esixible)
  50%
- Memoria (mínimo esixible)
  10%
- Traballo individual
  10%

A aplicación destes criterios de cualificación farase mediante a rúbrica correspondente publicada nesta programación (ver anexos).

Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Os criterios para a concesión de ampliación de matrícula están regulados nas Normas de Organización e Funcionamento do centro (NOF), á disposición da comunidade educativa na páxina web.

Para conceder a ampliación de matrícula é necesario que o alumnado teña superado todos os obxectivos sinalados para o curso que estea realizando. Ademais deberá demostrar un grao de madureza e sensibilidade acorde co curso ao que pretenda promocionar.

Para tal fin realizarase unha **proba** que consistirá na interpretación dun repertorio que incluirá polo menos as obras,

escalas, exercicios e/ou estudos indicados nesta programación nos mínimos esixibles do curso avaliado.

Os **criterios de cualificación** da proba son os seguintes:

Dominio técnico e postura corporal
30%

Interpretación e musicalidade
60%

Memoria
10%

A aplicación dos criterios de cualificación farase mediante rúbrica correspondente publicada nesta programación (ver anexos).

Esta proba valorarase do 1 ao 10 sendo necesaria unha cualificación de 5 puntos para superala.

Medidas de recuperación

Procedementos de recuperación ordinarios

Para o alumnado que non supere algunha das avaliacións parciais do presente curso realizarase un plan de traballo específico establecendo as actividades de reforzo e de avaliación que se consideren necesarias en relación cos aspectos que precisen de mellora. No momento no que o alumno ou alumna domine os contidos das avaliacións parciais que tivera pendentes estas considerararanse superadas, e así se fará constar no caderno de seguimento do alumnado.

No caso do alumnado que teña a materia pendente do curso anterior realizarase un plan de traballo específico tendo en conta os puntos que necesiten dunha maior mellora, principalmente naqueles que se consideren contidos mínimos necesarios para superar o curso. No momento no que o alumno ou alumna domine os contidos do curso que tivera pendente este considerarase superado, e así se fará constar no caderno de seguimento do alumnado.

Procedementos de avaliación nos casos en que a avaliación continua non é posible

Como se indica anteriormente, o procedemento xeral de avaliación é o da avaliación continua pero, se o profesor ou profesora da materia considera que non ten os datos necesarios para avaliar o alumnado de xeito continuo por mor das faltas de asistencia reiteradas deberá convocalo para unha proba na semana de exames previa a todas as sesións de avaliación. Neste caso o alumno ou alumna será convocado para dita proba con polo menos unha semana de antelación. Será o criterio do profesor ou profesora o que determine se un alumno ou alumna non pode ser avaliado seguindo os procedementos ordinarios da avaliación continua pero, en todo caso o número de ausencias do alumno ou alumna deberá ser superior ao 50% das sesións de clase do trimestre.

Dita proba consistirá na interpretación dun repertorio que incluirá polo menos as obras, escalas, exercicios e/ou estudos indicados nesta programación nos mínimos esixibles do curso avaliado.

Os criterios de cualificación da proba son os seguintes:

Dominio técnico e postura corporal
30%

Interpretación e musicalidade
60%

Memoria
10%

A aplicación dos criterios de cualificación farase mediante rúbrica correspondente (ver anexos).

A non asistencia á proba será cualificada coa nota mínima (1) na sesión de avaliación correspondente.

Proba extraordinaria de avaliación (para materias con cualificación negativa)

Aquel alumnado que non superase a materia na convocatoria ordinaria do curso disporá dunha proba extraordinaria para a recuperación da mesma (no mes de xuño). Nela deberá demostrar o dominio sobre os contidos do curso correspondente para poder aprobar a materia.

A proba consistirá na interpretación dun repertorio que incluirá polo menos as obras, escalas, exercicios e/ou estudos indicados nesta programación nos mínimos esixibles do curso avaliado.

Os criterios de cualificación da proba son os seguintes:

Dominio técnico e postura corporal
30%

Interpretación e musicalidade
60%

Memoria
10%

A aplicación dos criterios de cualificación farase mediante rúbrica correspondente (ver anexos).

Para a realización desta proba o profesorado da materia poderá requirir unicamente os exercicios e repertorio que considere non dominados durante o curso e así o fará constar no informe de avaliación negativa correspondente. En caso contrario o alumnado deberá presentar para a proba todo o repertorio e exercicios indicados para o curso.

Recursos didácticos

- Escalas e arpexos:

- - Ševčík: Escalas e arpexos
- • C. Flesch: O sistema de escalas.
-
- Métodos e estudos:
- - Kreutzer: 42 Estudos.
- - Fiorillo: 31 Estudos.
- - Ševčík: op. 1, op. 2, op. 7, op. 8 e op. 9
- - Sitt, H.: Estudos de dobres cordas, op. 32.
- - Polo, E.: 30 estudos de dobres cordas.
- - Chailley, M. T.: 20 estudos expresivos en dobres cordas.
- - Hofmann, R.: Estudos melódicos en dobres cordas.
- - H. Whistler: “Introducing the positions” Vol. I e II.
- - Hoffmeister, F. A.: Estudos para viola.
- - Campagnoli: 41 Caprices.
- - Mazas: Estudos especiais op. 36.
- - Specimen Sightreading Test (ABRSM), Graos 6-8
- - Bruni, A. B.: 25 estudos para viola.
- - Schradieck: “Escola da técnica de viola” Vol. I, II e III.
-
- Pezas:
- - Bach, J. S.: Suites nº 2, 3 e 4.
- - Telemann, G. P.: 12 Fantasías (transcrición para viola).
- - Leclair, J.M.: 6 sonatas para dúas violas op. 12
- - Stamitz, C.: Sechs Duette für zwei Violen. Schott.
- - Stamitz, C.: Sonata para viola en Si b Maior. Schott.
- - Hummel, J.N.: Sonata para viola en Mi b Maior.
- - Hummel, J.N.: Fantasía.
- - Glazunov, A.: Elexía, op. 44.
- - Hindemith, P.: Trauermusik.
- - Bloch, E.: Meditación e Procesional.
- - Zelter: Concerto en Mi b Maior.
- - Bach, J. C. - Casadesus: Concerto para viola en Do menor.
- - Pleyel, I.: Concerto para viola op. 31.
- - Schubert, J.: Concerto en Do Maior.
- - Hoffmeister, F.A.: Concerto en Si b Maior.
- - Beethoven: Romanzas op. 40 e 50 (transcrición para viola).
- - Glinka, M.: Sonata para viola e piano.
- - Schumann, R.: Adagio e Allegro para viola e piano.
- - Accolay: Concerto nº 1.
- - Bruni, A. B.: 3 sonatas. Schott.
- - Nardini, P.: 6 dúos. Schott.
- - H. I. F. Biber: Passacaglia
- - Métodos e pezas que o profesor considere axeitadas

Curso: 6º GRAO PROFESIONAL

Obxectivos

- 1. Desenvolver unha maior capacidade de estudo que permita un maior control das capacidades técnico-artísticas, aplicando progresivamente e con autonomía os novos coñecementos musicais, valorando o propio rendemento e o tempo empregado no estudo.
- 2. Continuar o desenvolvemento técnico-artístico do instrumento, tanto dos golpes de arco básicos e virtuosísticos, como o fraseo e a técnica da man esquerda: articulación, velocidade, dixitación, dobres cordas, cambios de posición, vibrato, etc.
- 3. Desenvolver a capacidade de aplicar unha dixitación propia e arqueo, seguindo as normas e patróns estéticos adecuados.
- 4. Tocar escalas en tres oitavas cos seus arpexos e dobres cordas (sextas, terceiras e oitavas) con diferentes golpes de arco e velocidades.
- 5. Controlar permanentemente a afinación e perfeccionar continuamente a calidade sonora.
- 6. Interpretar un repertorio solístico e de conxunto que inclúa obras representativas de diferentes épocas e estilos dunha dificultade axeitada ao nivel.
- 7. Traballar e tocar Estudos e Caprichos con boa afinación, calidade de son, e tempo, dinámicas e estilo axeitados.
- 8. Afondar na aplicación dos coñecementos harmónicos, formais, históricos e estéticos, na busca dunha interpretación artística de calidade.
- 9. Adquirir cada vez un maior autocontrol necesario a través da experiencia de tocar en público como solista e en conxunto, fomentando a memorización do repertorio.
- 10. Continuar a desenvolver a capacidade da lectura a primeira vista cada vez a un maior nivel.
- 11. Continuar co hábito de escoitar música para afondar nos criterios interpretativos, e aplicar os novos coñecementos históricos, formais e estéticos na análise das obras estudadas.
- 12. Afondar no dominio das capacidades expresivas do instrumento, tanto a nivel tímbrico como técnico, buscando dentro das características interpretativas das obras o descubrimento das capacidades expresivas e individuais na interpretación.

Contidos

- 1. A capacidade de estudo e a autonomía para un maior control das capacidades técnico-artísticas e para a aplicación dos novos coñecementos musicais. Principios de autopercepción, sensación corporal, autoescoita e autoanálise.

- 2. O desenvolvemento técnico: golpes de arco básicos e virtuosísticos, fraseo e a técnica da man esquerda: articulación, velocidade, dixitación, dobres cordas, cambios de posición, vibrato, etc. Afondamento nos cambios de posición. Desenvolvemento da polifonía no instrumento.
- 3. A dixitación propia e arqueo, seguindo as normas e patróns estéticos axeitados. Aplicación de diversos patróns rítmicos, articulacións e diferentes golpes de arco dentro das escalas, estudos e pasaxes concretos das obras.
- 4. Escalas en tres oitavas cos seus arpexos (solta, staccato e legato de 4, 8, 12 e 24 para as escalas e 3, 6 e 9 para os arpexos) e dobres cordas (sextas, terceiras e oitavas) con diferentes golpes de arco e velocidades. Dobres cordas con 3ª/7ª, 6ª/4ª e 8ª/2ªs. Acordes con extensións, arpexados, etc.
- 5. A afinación e a calidade sonora. Traballo sobre a calidade do son, tendo en conta o peso, a velocidade e punto de contacto, e os distintos tipos de vibrato.
- 6. O repertorio solístico e de conxunto con obras representativas de diferentes épocas e estilos.
- 7. Estudos e Caprichos con boa afinación, calidade de son, e tempo, dinámicas e estilo axeitados.
- 8. Os coñecementos harmónicos, formais, históricos e estéticos, e a súa aplicación á interpretación artística. Exercicios con harmónicos naturais e artificiais. Escalas con harmónicos artificiais. Traballo analítico do fraseo tendo en conta os diferentes estilos, a harmonía, a agóxica, etc.
- 9. O autocontrol na interpretación en público como solista e en conxunto. Continuación do adestramento da memoria. Relación entre os aspectos formais e harmónicos coa memorización.
- 10. Lectura a primeira vista.
- 11. A escoita consciente de música. Audicións comparadas de obras de diferentes estilos e diferentes intérpretes para analizar de maneira crítica as características das diferentes versións, analizando a estrutura formal e harmónica da obra.
- 12. O dominio das capacidades expresivas do instrumento, tanto a nivel tímbrico como técnico.

Temporalización e secuenciación dos contidos:

- 1º trimestre: Escalas e arpexos en tres oitavas (solto, staccato, e legato de 4, 8, 12 e 24 para as escalas; e 3, 6 e 9 para os arpexos). Escalas de sextas, terceiras e oitavas en dobres cordas. Desenvolvemento dos acordes. Estudos de dobres cordas. Afondamento na execución dos golpes de arco. Estudo con variacións de arco. Exercicios de cambios de posición. Traballo e interpretación dun Concerto con cadencia. Traballo analítico do fraseo, tendo en conta o estilo, a harmonía, a agóxica, etc. Aplicación de diversos patróns rítmicos, articulacións e diferentes golpes de arco dentro das escalas, estudos e as obras. Relación entre os aspectos formais e harmónicos coa memorización. Audicións comparadas da obra traballada.

- 2º trimestre: Escalas e arpexos en tres oitavas (solto, staccato, e legato de 4, 8, 12 e 24 para as escalas; e 3, 6 e 9 para os arpexos). Escalas de sextas, terceiras, cuartas e oitavas en dobres cordas. Desenvolvemento da polifonía no instrumento. Aplicación da escoita polifónica e da condución das diferentes voces. Aplicación de diversos patróns rítmicos, articulacións e diferentes golpes de arco dentro das escalas, estudos e obras. Exercicios e escalas con harmónicos naturais e artificiais. Traballo e interpretación de Caprichos e estudos. Traballo e interpretación das obras programadas para o trimestre. Relación entre os aspectos formais e harmónicos coa memorización. Audicións comparadas das obras para analizar de maneira crítica as características das diferentes versións, analizando a estrutura formal e harmónica da obra

- 3º trimestre: Estudo das escalas e os arpexos, con maior velocidade e co emprego de ritmos irregulares e máis complexos. Exercicios de dobres cordas e cambios de posición. Traballo e interpretación das obras e dos estudos do repertorio propostos para este trimestre. Traballo sobre a calidade do son, tendo en conta o peso, a velocidade e punto de contacto, e os distintos tipos de vibrato. Aplicación das posibilidades sonoras e expresivas no contexto musical, estético, formal e histórico das obras interpretadas. Afondamento nos principios de autopercepción, sensación corporal, autoescoita, e autoanálise á hora de lograr unha cada vez maior autonomía no estudo.

Avaliación

A avaliación terá carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Dita avaliación será en todo caso obxectiva, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, transparente, xa que será resultado da aplicación dos criterios de avaliación e cualificación contidos nesta programación didáctica, e accesible, dado que esta programación estará publicada na web do centro e o alumnado e as familias poderán consultar toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo do proceso de ensinanza – aprendizaxe.

Criterios de avaliación

- 1. Amosar capacidade de planificar o estudo e autonomía para un maior control das capacidades técnico-artísticas e para a aplicación dos novos coñecementos musicais.
- 2. Ser quen de realizar con control os seguintes recursos técnicos: golpes de arco básicos e virtuosísticos, fraseo e a técnica da man esquerda: articulación, velocidade, dixitación, dobres cordas, cambios de posición, vibrato, etc.; cambios de posición e polifonía

no instrumento. Manter unha posición equilibrada da viola, da man esquerda e do arco. *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE*.

- 3. Aplicar dixitacións propias e arqueo, seguindo as normas e patróns estéticos axeitados. Ser quen de aplicar diversos patróns rítmicos, articulacións e diferentes golpes de arco dentro das escalas, estudos e pasaxes concretas das obras.
- 4. Tocar: escalas en tres oitavas cos seus arpexos (solta, staccato e legato de 4, 8, 12 e 24 para as escalas e 3, 6 e 9 para os arpexos) e dobres cordas (sextas, terceiras e oitavas) con diferentes golpes de arco e velocidades; dobres cordas con 3ª/7ª, 6ª/4ª e 8ª/2ªs e acordes con extensións, arpexados, etc.
- 5. Interpretar o repertorio con control da afinación e da calidade sonora. *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE*.
- 6. Interpretar repertorio solístico e de conxunto con obras representativas de diferentes épocas e estilos con control e madureza artística.
- 7. Tocar estudos e Caprichos con boa afinación, calidade de son, e co tempo e dinámicas e estilo axeitados.
- 8. Aplicar á interpretación artística os coñecementos harmónicos, formais, históricos e estéticos cun traballo analítico do fraseo en función dos diferentes estilos, a harmonía, a agóxica, etc.
- 9. Amosar autocontrol na interpretación en público como solista, de memoria, e en conxunto. Participar nas audicións programadas. *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE*.
- 10. Ser quen de tocar con fluidez a primeira vista fragmentos ou pezas axeitadas ao nivel.
- 11. Demostrar capacidade de análise das características de diferentes versións de obras de estilos diferentes a través da escoita consciente.
- 12. Demostrar dominio das capacidades expresivas do instrumento, tanto a nivel tímbrico como técnico.

Mínimos esixibles

Para acadar unha cualificación positiva na materia é necesario:

bb) Superar os criterios de avaliación indicados como mínimos esixibles no apartado anterior. Consideraranse como superados cada un destes criterios cando na rúbrica de avaliación correspondente se acade o valor indicado como mínimo esixible.

cc) Obter unha puntuación igual ou superior a 5 puntos sobre 10 na aplicación de todos os criterios de avaliación do curso, aplicación que se fará mediante a rúbrica correspondente (ver anexos).

dd) Repertorio:

-1º trimestre:

- Unha escala e arpexos en tres oitavas. A escala interpretarase con diferentes ritmos e golpes de arco e solta, staccato e legato de 4, 8, 12 e 24. Os arpexos ligados de 3 e 6.
- Escalas de sextas, terceiras e oitavas legadas de dous.

◦ Mecanismos con diferentes patróns de dedos e exercicios con cambios de posición.

◦ Un primeiro movemento de concerto con cadencia de memoria e un movemento lento de concerto.

◦ Un estudo con variacións de arco e outro de dobres cordas.

◦ Unha audición técnica.

-2º trimestre:

◦ Unha escala e arpexos en tres oitavas. A escala interpretarase con diferentes ritmos e golpes de arco e solta, staccato e legato de 4, 8, 12 e 24. Os arpexos ligados de 3 e 9.

◦ Escalas de sextas, terceiras e oitavas en dúas oitavas, legadas de dous.

◦ Unha peza de carácter virtuoso.

◦ Viola soa: 3 movementos das Suites de J.S. Bach, dous movementos das Sonatas e Partitas de J.S. Bach ou a Passacaglia de Biber.

◦ Dous estudos: Un Capricho e un Estudo de estilo Clásico.

◦ Unha audición técnica.

-3º trimestre:

◦ Unha escala e arpexos en tres oitavas. A escala interpretarase con diferentes ritmos e golpes de arco e solta, staccato e legato de 4, 8, 12 e 24. Os arpexos ligados de 3 e 9.

◦ Escalas de sextas, terceiras e oitavas en dúas oitavas legadas de catro.

◦ Dous movementos de Sonata con piano ou semellante.

◦ Un estudo ou Capricho.

◦ Unha audición técnica.

Avaliación inicial

Nas primeiras sesións de clase realizarase unha avaliación inicial, na que se analizará o grao de consecución dos obxectivos do curso anterior, especialmente no referente a esta materia, e que permita identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa, de ser o caso.

Procedementos e ferramentas de avaliación

Con carácter xeral a avaliación do alumnado será unha avaliación continua, polo tanto, en cada unha das sesións de clase farase un

seguimento do grao de consecución dos obxectivos e dos contidos abordados.

O profesorado valerase dos seguintes procedementos para a avaliación do alumnado:

- Observación directa e seguimento en cada unha das sesións de clase, tanto do grao de estudo e dominio do repertorio, coma do grao de participación e actitude fronte á materia, coma dos demais aspectos que se indiquen nos criterios de avaliación e cualificación.
- Grao de participación nas audicións ou concertos organizados na materia.
- Probas puntuais de nivel (audicións técnicas, audicións de aula...)

As ferramentas de avaliación serán as seguintes:

- **Dada a importancia da observación directa e do seguimento continuo do alumnado dentro dos procedementos de avaliación, o profesor/a levará conta destes aspectos nun caderno de seguimento do alumnado co fin de dar trazabilidade, transparencia e accesibilidade en todo momento á avaliación do alumnado.**
- **Así mesmo, a aplicación dos criterios de cualificación en cada unha das avaliacións do alumnado realizarase mediante o uso das rúbricas correspondentes.**

A **cualificación final** da materia será a media ponderada das tres cualificacións parciais axustada ás seguintes porcentaxes: 1º trimestre 30%, 2º trimestre 30% e terceiro trimestre 40%.

Considerarase que a materia está superada cando a cualificación final da mesma sexa igual ou superior a 5 puntos sobre 10.

Criterios de cualificación

- Dominio técnico e postura corporal
  30%
- Interpretación e musicalidade (mínimo esixible)
  50%
- Memoria (mínimo esixible)
  10%
- Traballo individual
  10%

A aplicación destes criterios de cualificación farase mediante a rúbrica correspondente publicada nesta programación (ver anexos).

Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Os criterios para a concesión de ampliación de matrícula están regulados nas Normas de Organización e Funcionamento do centro (NOF), á disposición da comunidade educativa na páxina web.

Para conceder a ampliación de matrícula é necesario que o alumnado teña superado todos os obxectivos sinalados para o curso que estea realizando. Ademais deberá demostrar un grao de madureza e sensibilidade acorde co curso ao que pretenda promocionar.

Para tal fin realizarase unha **proba** que consistirá na interpretación dun repertorio que incluirá polo menos as obras, escalas, exercicios e/ou estudos indicados nesta programación nos mínimos esixibles do curso avaliado.

Os **criterios de cualificación** da proba son os seguintes:

Dominio técnico e postura corporal
30%

Interpretación e musicalidade
60%

Memoria
10%

A aplicación dos criterios de cualificación farase mediante rúbrica correspondente publicada nesta programación (ver anexos).

Esta proba valorarase do 1 ao 10 sendo necesaria unha cualificación de 5 puntos para superala.

Medidas de recuperación

Procedementos de recuperación ordinarios

Para o alumnado que non supere algunha das avaliacións parciais do presente curso realizarase un plan de traballo específico establecendo as actividades de reforzo e de avaliación que se consideren necesarias en relación cos aspectos que precisen de mellora. No momento no que o alumno ou alumna domine os contidos das avaliacións parciais que tivera pendentes estas consideraranse superadas, e así se fará constar no caderno de seguimento do alumnado.

No caso do alumnado que teña a materia pendente do curso anterior realizarase un plan de traballo específico tendo en conta os puntos que necesiten dunha maior mellora, principalmente naqueles que se consideren contidos mínimos necesarios para superar o curso. No momento no que o alumno ou alumna domine os contidos do curso que tivera pendente este considerarase superado, e así se fará constar no caderno de seguimento do alumnado.

Procedementos de avaliación nos casos en que a avaliación continua non é posible

Como se indica anteriormente, o procedemento xeral de avaliación é o da avaliación continua pero, se o profesor ou profesora da materia considera que non ten os datos necesarios para avaliar o alumnado de xeito continuo por mor das faltas de asistencia reiteradas deberá convocalo para unha proba na semana de exames previa a todas as sesións de avaliación. Neste caso o alumno ou alumna será convocado para dita proba con polo menos unha semana de antelación. Será o criterio do profesor ou profesora o que determine se un alumno ou alumna non pode ser avaliado seguindo os procedementos ordinarios da avaliación continua pero, en todo caso o número de ausencias do alumno ou alumna deberá ser superior ao 50% das sesións de clase do trimestre.

Dita proba consistirá na interpretación dun repertorio que incluirá polo menos as obras, escalas, exercicios e/ou estudos indicados nesta programación nos mínimos esixibles do curso avaliado.

Os criterios de cualificación da proba son os seguintes:

Dominio técnico e postura corporal
30%

Interpretación e musicalidade
60%

Memoria
10%

A aplicación dos criterios de cualificación farase mediante rúbrica correspondente (ver anexos).

A non asistencia á proba será cualificada coa nota mínima (1) na sesión de avaliación correspondente.

Proba extraordinaria de avaliación (para materias con cualificación negativa)

Aquel alumnado que non superase a materia na convocatoria ordinaria do curso disporá dunha proba extraordinaria para a recuperación da mesma (no mes de xuño). Nela deberá demostrar o dominio sobre os contidos do curso correspondente para poder aprobar a materia.

A proba consistirá na interpretación dun repertorio que incluirá polo menos as obras, escalas, exercicios e/ou estudos indicados nesta programación nos mínimos esixibles do curso avaliado.

Os criterios de cualificación da proba son os seguintes:

Dominio técnico e postura corporal
30%

Interpretación e musicalidade
60%

Memoria
10%

A aplicación dos criterios de cualificación farase mediante rúbrica correspondente (ver anexos).

Para a realización desta proba o profesorado da materia poderá requirir unicamente os exercicios e repertorio que considere non dominados durante o curso e así o fará constar no informe de avaliación negativa correspondente. En caso contrario o alumnado deberá presentar para a proba todo o repertorio e exercicios indicados para o curso.

Recursos didácticos

- Escalas e arpexos:
- - Ševčík: Escalas e arpexos
- • C. Flesch: O sistema de escalas.
-
- Métodos e estudos:
- - Kreutzer: 42 Estudos.
- - Fiorillo: 31 Estudos.
- - Ševčík: op. 1, op. 2, op. 7, op. 8 e op. 9
- - Sitt, H.: Estudos de dobres cordas, op. 32.
- - Polo, E.: 30 estudos de dobres cordas.
- - Chailley, M. T.: 20 estudos expresivos en dobres cordas.
- - H. Whistler: “Introducing the positions” Vol. I e II.
- - Hoffmeister, F. A.: Estudos para viola.
- - Campagnoli: 41 Caprices.
- - Mazas: Estudos especiais op. 36.
- - Specimen Sightreading Test (ABRSM), Graos 6-8
- - Rode: 24 caprichos para viola soa.
- - Schradieck: “Escola da técnica de viola” Vol. I, II e III.
-
- Pezas:
- - Bach, J. S.: Suites orixinais para violonchelo.
- - Bach, J. S.: Sonatas e Partitas orixinais para violín.
- - Telemann, G. P.: 12 Fantasías (transcrición para viola).
- - Leclair, J.M.: 6 sonatas para dúas violas op. 12
- - Stamitz, C.: Sechs Duette für zwei Violen. Schott.
- Stamitz, C.: Sonata para viola en Si b Maior. Schott.
- - Hummel, J.N.: Sonata para viola en Mi b Maior.
- - Hummel, J.N.: Fantasía.
- - Beethoven: Romanzas op. 40 e 50 (transcrición para viola).
- - Hindemith, P.: Trauermusik.
- - Bloch, E.: Meditación e Procesional.
- - Bach, J. C. - Casadesus: Concerto para viola en Do menor.
- - Stamitz, C.: Concerto en Re Maior.
- - Schubert, J.: Concerto en Do Maior.
- - Hoffmeister, F.A.: Concerto en Si b Maior.
- - Hoffmeister, F.A.: Concerto en Re Maior.
- - Glinka: Sonata para viola e piano
- - Schubert, F.: Sonata “Arpeggione” (1º e 2º movementos)
- - Schumann, R.: Adagio e Allegro.
- - Bruch, M.: Romanza para viola.
- - Nardini, P.: 6 dúos. Schott.

- - H. I. F. Biber: Passacaglia
- - Jacob, G.: Variacións para viola soa.
- - Reger, M.: Suites para viola soa.
- - Métodos e pezas que o profesor considere axeitadas.

Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica

A aplicación da programación didáctica será supervisada de maneira constante por parte do profesorado da especialidade, rexistrando o seu grao de cumprimento e eficacia, e as posibles incidencias ou desviacións na planificación da mesma.

Nas reunións do departamento didáctico de corda deixarase constancia deste seguimento así como de calquera outra incidencia a ter en conta para a súa avaliación, revisión e mellora.

Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento

Sen prexuízo de calquera outra medida que se estableza para a avaliación e mellora continua do sistema educativo e das ensinanzas musicais por parte da administración educativa competente, cada departamento didáctico realizará ao remate do período lectivo unha memoria final do curso. Nesta memoria farase constar o seguimento realizado sobre cada unha das materias, unha análise do grao de consecución, resultados obtidos e demais incidencias salientables, e indicaranse as posibles modificacións e propostas de mellora de cara a vindeiros cursos con respecto a esta programación didáctica, así como sobre o funcionamento e actividades do departamento didáctico.

ANEXOS

Probas de acceso 1º de grao profesional

A proba instrumental consistirá na interpretación de tres obras de libre elección, que poderán ser escollidas entre as programadas neste documento para o 4º curso de grao elemental ou ser outras dunha dificultade semellante, pero en todo caso deberán cumprir os seguintes requisitos:

- Unha das tres obras deberá ser interpretada de memoria.
- Unha das tres obras terá que ser de música de cámara (podendo ser unha formación solista con piano), é dicir, non se deberán presentar tres obras para instrumento solo sen acompañamento.
- Será obrigatorio o acompañamento de piano nas obras que así o requiran, polo que os/as aspirantes, no caso de que o centro non o facilite deberán dispor do seu pianista acompañante.

Contidos

Os indicados nesta programación para o 4º curso de grao elemental.

Criterios de avaliación e cualificación

Criterios de avaliación: os seguintes criterios de avaliación aplicaranse a cada unha das obras ou estudos que compoñen as probas de acceso.

1. Musicalidade:

Este criterio permite valorar a comprensión que ten o alumno da obra ou o estudo, así como a súa capacidade para expresarse a través do instrumento e a súa madureza interpretativa.

2. Colocación corporal:

Este criterio permite valorar a posición corporal do alumno así como a súa capacidade psicomotriz.

3. Técnica xeral:

Este criterio permite valorar os recursos do alumno para interpretar con corrección unha partitura así como o seu grao de asimilación.

4. Técnica do instrumento:

Este criterio permite valorar o grao de dominio técnico do alumno e a utilización correcta das posibilidades do seu instrumento.

Criterios de cualificación:

- POSICIÓN E TÉCNICA 30%
- INTERPRETACIÓN E MUSICALIDADE 60%
- MEMORIA 10 %

A aplicación dos criterios de cualificación farase mediante a rúbrica correspondente (ver anexos)

A aplicación dos criterios de avaliación e de cualificación efectuarase tomando en consideración os obxectivos e contidos

establecidos para 4º de Grao elemental da programación didáctica. O tribunal valorará a dificultade do repertorio interpretado así como se é tocado integramente de memoria.

Probas de acceso a outros cursos

Probas de acceso a 2º, 3º ou 4º de grao elemental

A proba instrumental consistirá na interpretación de dúas obras de libre elección, e dun exercicio de lectura a primeira vista, que poderán ser escollidas entre as programadas no indicado nesta programación para o curso anterior ao que se pretende acceder, ou ser outras dunha dificultade semellante á elección do/da aspirante.

Será obrigatorio o acompañamento de piano nas obras que así o requiran, polo que os/as aspirantes deberán dispor do seu pianista acompañante.

Contidos

Os indicados nesta programación para o curso inmediatamente anterior ao que se pretende acceder.

Criterios de avaliación e cualificación

Criterios de avaliación: aplicaranse a cada unha das obras ou estudos que compoñen as probas de acceso.

1. Musicalidade:

Este criterio permite valorar a comprensión que ten o alumno da obra ou o estudo, así como a súa capacidade para expresarse a través do instrumento e a súa madureza interpretativa.

2. Colocación corporal:

Este criterio permite valorar a posición corporal do alumno así como a súa capacidade psicomotriz.

3. Técnica xeral:

Este criterio permite valorar os recursos do alumno para interpretar con corrección unha partitura así como o seu grao de asimilación.

4. Técnica do instrumento:

Este criterio permite valorar o grao de dominio técnico do alumno e a utilización correcta das posibilidades do seu instrumento.

5. Lectura a primeira vista:

Este criterio permite valorar o grao de fluidez e soltura na lectura de partituras co instrumento así como o grao de asimilación das indicacións na partitura propias da literatura da viola.

Criterios de cualificación:

- POSICIÓN E TÉCNICA 30%
- INTERPRETACIÓN E MUSICALIDADE 60%
- MEMORIA 10 %
- LECTURA A PRIMEIRA VISTA 10%

A aplicación dos criterios de cualificación farase mediante a rúbrica correspondente (ver anexos)

A aplicación dos criterios de avaliación e de cualificación efectuarase tomando en consideración os obxectivos e contidos establecidos para o curso anterior ao que se pretende acceder na programación didáctica. O tribunal valorará a dificultade do repertorio interpretado así como se é tocado integramente de memoria.

Probas de acceso a 2º, 3º, 4º, 5º ou 6º curso do Grao Profesional

As persoas que desexen acceder a calquera curso de grao profesional distinto de 1º deberán realizar unha proba de acceso que consta de dúas partes:

A parte A da proba consistirá na interpretación, na viola, de 3 obras pertencentes a distintos estilos, do nivel correspondente ao curso inmediatamente anterior ao que se opte e das cales, como mínimo, 1 deberase interpretar de memoria.

Na parte B da proba realizarase un exercicio teórico-práctico para valorar os coñecementos das materias dos cursos anteriores ao que se opte.

Para superar a proba deberase acadar unha cualificación mínima de 5 puntos en cada parte. A cualificación final da proba será o resultado da seguinte ponderación: parte A 70%, parte B 30%.

Tanto para a realización da parte A coma da parte B os aspirantes deberán presentarse co acompañamento que o repertorio requira. Dito acompañamento corre a cargo do aspirante.

Contidos

Os indicados nesta programación para o curso inmediatamente anterior ao que se pretende acceder.

Criterios de avaliación e cualificación

Criterios de avaliación: os seguintes criterios de avaliación aplicaranse a cada unha das obras ou estudos que compoñen as probas de acceso.

1. Musicalidade:

Este criterio permite valorar a comprensión que ten o alumno da obra ou o estudo, así como a súa capacidade para expresarse a través do instrumento e a súa madureza interpretativa.

2. Colocación corporal:

Este criterio permite valorar a posición corporal do alumno así como a súa capacidade psicomotriz.

3. Técnica xeral:

Este criterio permite valorar os recursos do alumno para interpretar con corrección unha partitura así como o seu grao de asimilación.

4. Técnica do instrumento:

Este criterio permite valorar o grao de dominio técnico do alumno e a utilización correcta das posibilidades do seu instrumento.

Criterios de cualificación:

- POSICIÓN E TÉCNICA 30%
- INTERPRETACIÓN E MUSICALIDADE 60%
- MEMORIA 10 %

A aplicación dos criterios de cualificación farase mediante a rúbrica correspondente (ver anexos)

A aplicación dos criterios de avaliación e de cualificación efectuarase tomando en consideración os obxectivos e contidos establecidos para o curso inmediatamente anterior ao que se pretende acceder. O tribunal valorará a dificultade do repertorio interpretado así como se é tocado integramente de memoria.

Criterios para a obtención dos premios fin de grao

Segundo a Orde do 10 de marzo de 2009, pola que se regula o procedemento para a obtención de matrícula de honor e premio de fin de grao para as ensinanzas de música e danza, o premio fin de grao concederase ao alumnado que cumpra os dous seguintes requisitos:

- Rematar os estudos profesionais de música cunha cualificación media de 8, polo menos, no último curso.
- Superar a proba anual correspondente ao final do curso, que deberá ser de carácter práctico e será valorada por un tribunal constituído para tal fin.

Os criterios valorativos para a obtención do premio fin de grao establecidos pola Comisión de Coordinación Pedagóxica do centro son comúns para todas as especialidades e pódense consultar no centro ou na súa páxina web.

Rúbrica de avaliación continua (avaliacións trimestrais)

AVALIACIÓN TRIMESTRAL	GRAOS DE COMPETENCIA E CUALIFICACIÓN							
	0	**2**	**4**	**5**	**6,5**	**7,5**	**9**	**10**
Posición e técnica 30%								
Posición do instrumento e dominio técnico	Presenta graves defectos 0	Presenta defectos importantes 0,6 *Valor mínimo esixible*	Presenta algúns defectos 1,2	C. Básica 1,5	C. Media 1,95	C. Avanzada 2,25	Moi competente 2,7	Excelente 3
Interpretación e musicalidade 50%								
Traballo de interpretación nas clases	Non competente 0	C. Baixa 0,5	C. Mellorable 1	C. Básica 1,25	C. Media 1,625	C. Avanzada 1,875	Moi competente 2,25	Excelente 2,5
Interpretación en audicións e concertos *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE*	Non competente 0	C. Baixa 0,5	C. Mellorable 1 *Valor mínimo esixible*	C. Básica 1,25	C. Media 1,625	C. Avanzada 1,875	Moi competente 2,25	Excelente 2,5
Memoria 10 %								
Traballo de memorización nas clases *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE*	Non competente 0	C. Baixa 0,1	C. Mellorable 0,2 *Valor mínimo esixible*	C. Básica 0,25	C. Media 0,325	C. Avanzada 0,375	Moi competente 0,45	Excelente 0,5
Interpretación de memoria en audicións	Non competente 0	C. Baixa 0,1	C. Mellorable 0,2	C. Básica 0,25	C. Media 0,325	C. Avanzada 0,375	Moi competente 0,45	Excelente 0,5
Traballo individual 10%								

Organización e planificación do traballo individual	Non competente 0	C. Baixa 0,1	C. Mellorable 0,2	C. Básica 0,25	C. Media 0,325	C. Avanzada 0,375	Moi competente 0,45	Excelente 0,5
Cumprimento do traballo individual	Non competente 0	C. Baixa 0,1	C. Mellorable 0,2	C. Básica 0,25	C. Media 0,325	C. Avanzada 0,375	Moi competente 0,45	Excelente 0,5

Observacións:	Cualificación:

Rúbrica de avaliación puntual (para o caso en que a avaliación continua non sexa posible, para a avaliación extraordinaria e para a ampliación de matrícula)

AVALIACIÓN PUNTUAL	GRAOS DE COMPETENCIA E CUALIFICACIÓN							
	0	**2**	**4**	**5**	**6,5**	**7,5**	**9**	**10**
Posición e técnica 30%								
Posición do instrumento e dominio técnico	Presenta graves defectos 0	Presenta defectos importantes 0,6 *Valor mínimo esixible*	Presenta algúns defectos 1,2	C. Básica 1,5	C. Media 1,95	C. Avanzada 2,25	Moi competente 2,7	Excelente 3
Interpretación e musicalidade 60%								
Interpretación das escalas, estudos e obras *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE*	Non competente 0	C. Baixa 1,2	C. Mellorable 2,4 *Valor mínimo esixible*	C. Básica 3	C. Media 3,9	C. Avanzada 4,5	Moi competente 5,4	Excelente 6
Memoria 10 %								
Interpretación de memoria de polo	Non competente 0	C. Baixa 0,2	C. Mellorable 0,4	C. Básica 0,5	C. Media 0,65	C. Avanzada 0,75	Moi competente 0,9	Excelente 1

	menos unha escala/estudo ou obra *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE*			*Valor mínimo esixible*					
	Observacións:								Cualificación:

Rúbrica de avaliación para as probas de acceso a calquera curso de Grao Profesional

PROBAS DE ACCESO G.P.	GRAOS DE COMPETENCIA E CUALIFICACIÓN							
	0	**2**	**4**	**5**	**6,5**	**7,5**	**9**	**10**
Posición e técnica 30%								
Posición do instrumento e dominio técnico	Presenta graves defectos 0	Presenta defectos importantes 0,6 *Valor mínimo esixible*	Presenta algúns defectos 1,2	C. Básica 1,5	C. Media 1,95	C. Avanzada 2,25	Moi competente 2,7	Excelente 3
Interpretación e musicalidade 60%								
Interpretación da obra 1 *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE*	Non competente 0	C. Baixa 0,4 *Valor mínimo esixible*	C. Mellorable 0,8	C. Básica 1	C. Media 1,3	C. Avanzada 1,5	Moi competente 1,8	Excelente 2
Interpretación da obra 2 *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE*	Non competente 0	C. Baixa 0,4 *Valor mínimo esixible*	C. Mellorable 0,8	C. Básica 1	C. Media 1,3	C. Avanzada 1,5	Moi competente 1,8	Excelente 2
Interpretación da obra 3	Non competente	C. Baixa 0,4	C. Mellorable	C. Básica 1	C. Media 1,3	C. Avanzada 1,5	Moi competente 1,8	Excelente

CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE	0	*Valor mínimo esixible*	0,8					2
Memoria 10 %								
Interpretación de memoria *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE*	Non competente 0	C. Baixa 0,2	C. Mellorable 0,4 *Valor mínimo esixible*	C. Básica 0,5	C. Media 0,65	C. Avanzada 0,75	Moi competente 0,9	Excelente 1
Observacións:							Cualificación:	

Rúbrica de avaliación para as probas de acceso a calquera curso de Grao Elemental

PROBAS DE ACCESO G.E.	**GRAOS DE COMPETENCIA E CUALIFICACIÓN**							
	0	**2**	**4**	**5**	**6,5**	**7,5**	**9**	**10**
Posición e técnica 30%								
Posición do instrumento e dominio técnico	Presenta graves defectos	Presenta defectos importante	Presenta algúns defectos	C. Básica 1,5	C. Media 1,95	C. Avanzada 2,25	Moi competente 2,7	Excelente 3

	0	s 0,6 *Valor mínimo esixible*	1,2					
Interpretación e musicalidade 50%								
Interpretación da obra 1 *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE*	Non competente 0	C. Baixa 0,5 *Valor mínimo esixible*	C. Mellorable 1	C. Básica 1,25	C. Media 1,625	C. Avanzada 1,875	Moi competente 2,25	Excelente 2,5
Interpretación da obra 2 *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE*	Non competente 0	C. Baixa 0,5 *Valor mínimo esixible*	C. Mellorable 1	C. Básica 1,25	C. Media 1,625	C. Avanzada 1,875	Moi competente 2,25	Excelente 2,5
Memoria 10 %								
Interpretación de memoria *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE*	Non competente 0	C. Baixa 0,2 *Valor mínimo esixible*	C. Mellorable 0,4	C. Básica 0,5	C. Media 0,65	C. Avanzada 0,75	Moi competente 0,9	Excelente 1
Lectura a 1ª vista 10 %								
Lectura correcta das notas e das indicacións da	Non competente 0	C. Baixa 0,2 *Valor mínimo*	C. Mellorable 0,4	C. Básica 0,5	C. Media 0,65	C. Avanzada 0,75	Moi competente 0,9	Excelente 1

partitura *CRITERIO MÍNIMO ESIXIBLE*		*esixible*							
Observacións:									Cualificación: